

Ruben Willaert
restauratie & archeologie
decoratie

GEEFT HET VERLEDEN EEN TOEKOMST

Ooststraat 1 (Oostkamp, West-Vlaanderen)

Projectcode: 2021G10
Juli 2021

ARCHEOLOGIENOTA
BUREAUONDERZOEK (FASE 0)
DEEL 1: RESULTATEN VAN HET BUREAUONDERZOEK

Colofon

Ruben Willaert nv
Ten Briele 14 bus 15
8200 Sint-Michiels-Brugge

Auteurs: Julie Deryckere

Het eventuele nummer van het wettelijk depot of het buitenlandse equivalent hiervan: /
De naam en het erkenningsnummer van de erkende archeoloog:
Ruben Willaert, OE/ERK/Archeoloog/2015/00069

© Ruben Willaert NV, Sint-Michiels-Brugge, 2021

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt worden door middel van druk, fotokopie of welke wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Ruben Willaert NV.

Ruben Willaert NV aanvaardt geen aansprakelijkheid voor eventuele schade voortvloeiend uit de toepassing van de adviezen of het gebruik van de resultaten van dit onderzoek.

INHOUDSTAFEL

1	Resultaten van het bureauonderzoek.....	7
1.1	Administratieve gegevens	7
1.2	Onderzoeksoopdracht	9
1.2.1	Doelstelling	9
1.2.2	Onderzoeksvragen	9
1.2.3	Juridische context	9
1.2.4	Randvoorwaarden.....	9
1.2.5	Archeologische voorkennis van het terrein.....	10
1.3	Werkwijze en strategie	11
1.3.1	Methode	11
1.3.2	Fysisch geografische situatie	11
1.3.3	Historische context en bekende archeologie vindplaatsen.....	11
1.3.4	Archeologische indicatoren	12
1.3.5	Verstoringshistoriek.....	12
1.4	Assessmentrapport	13
1.4.1	Introductie tot het projectgebied	14
1.4.1.1	Ruimtelijke situering	14
1.4.1.2	Geplande werken.....	15
1.4.2	Fysisch geografische en geologische situatie.....	18
1.4.2.1	Landschappelijke situering	18
1.4.2.2	Tertiaire lithostratigrafie	22
1.4.2.3	Quartaire lithostratigrafie.....	23
1.4.2.4	Bodemvormingsprocessen	24
1.4.3	Historische en archeologische voorkennis.....	25
1.4.3.1	Overzicht van de gekende archeologische waarden.....	25
1.4.3.2	Historische context en bekende archeologische vindplaatsen	35
1.4.3.3	Archeologische indicatoren en cartografische bronnen.....	36
1.4.3.4	Huidige gebruik en verstoringen	40
1.5	Synthese	44
2	Bibliografie.....	46

FIGURENLIJST

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).	8
Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt). 8	
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).....	14
Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).....	15
Figuur 5: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).	17
Figuur 6: Synthese van de geplande werken weergegeven op de meest recente orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).	17
Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).	19
Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	19
Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).	20
Figuur 11: Profiellijn hoogteverloop ZW-NO	21
Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	22
Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt). ..	23
Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).	24
Figuur 15: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km van het projectgebied (Bron: Geopunt).	25
Figuur 16: Projectgebied weergegeven met de archeologienota's binnen een straal van 2 km (Bron: Geopunt).....	32
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, kopie door Pieter Claeissens, 1597 (Bron: Kaartenhuis Brugge).....	37
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	37
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).	38
Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).	38

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).	39
Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).....	39
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).	40
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).....	41
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).....	41
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).....	42
Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2012 (Bron: Geopunt).	42
Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).	43
Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).	43

TABELLENLIJST

Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.....7

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.18

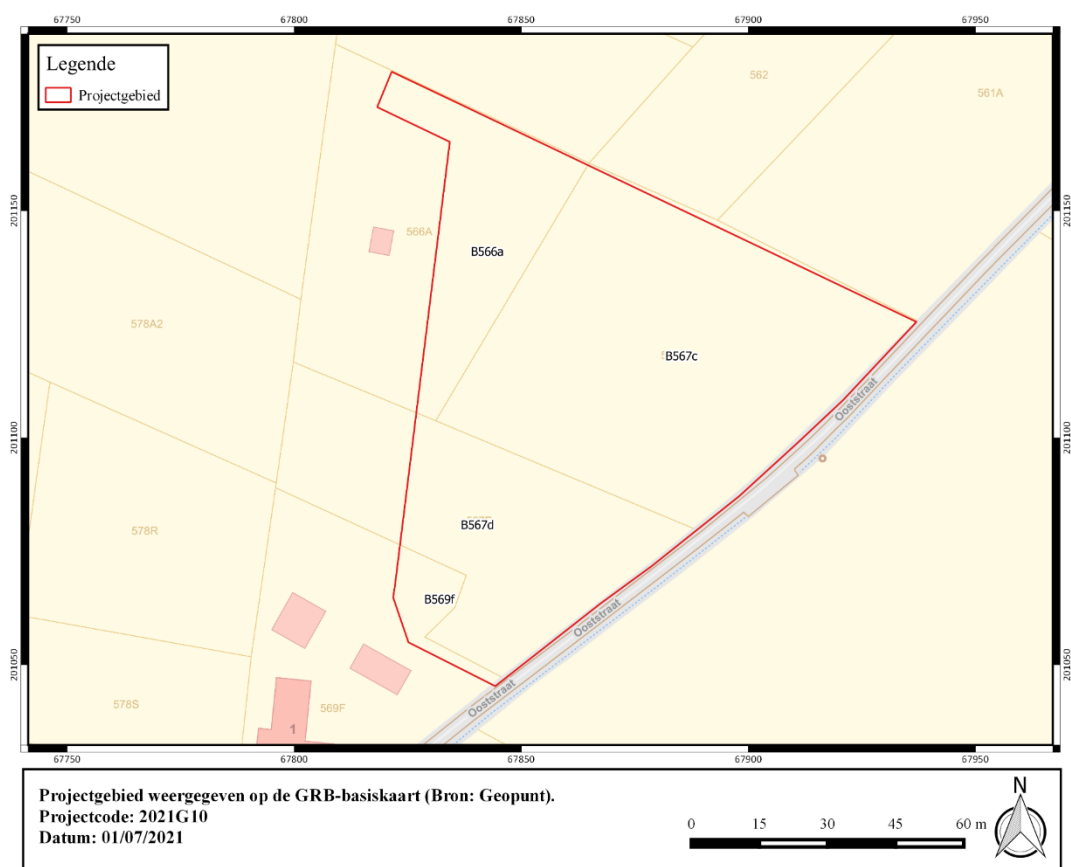
1 Resultaten van het bureauonderzoek

1.1 Administratieve gegevens

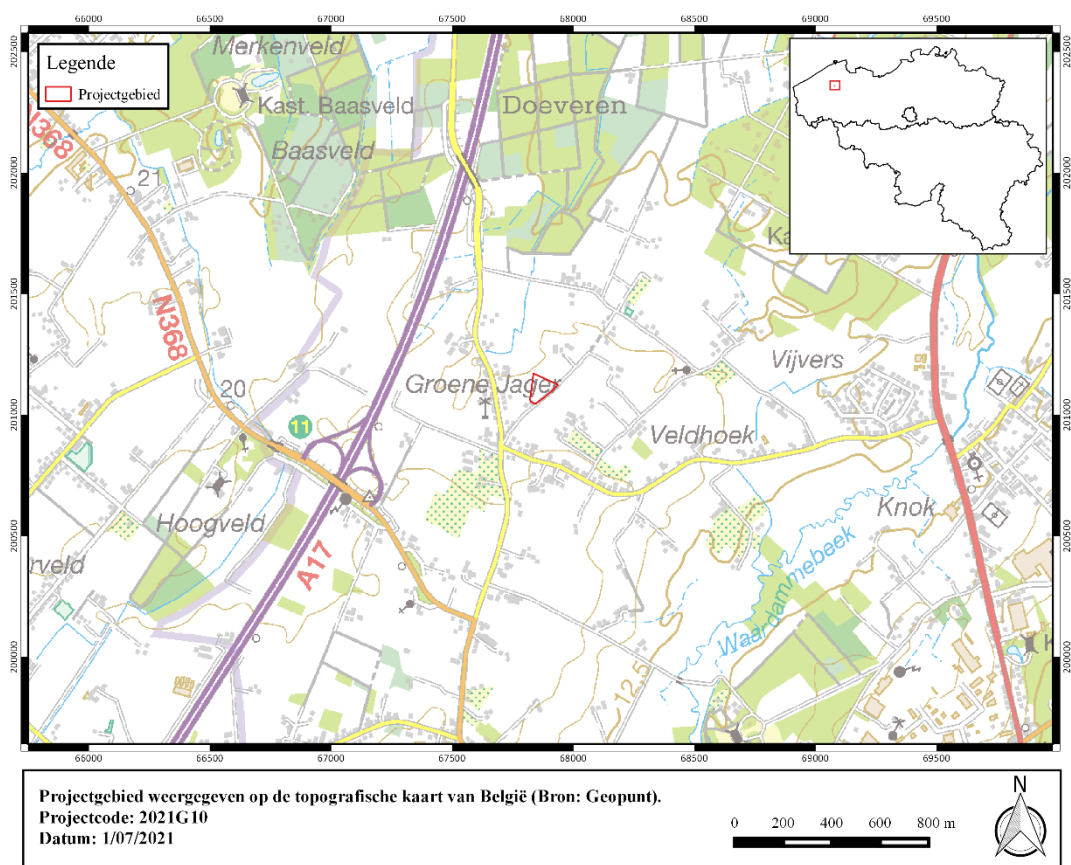
Tabel 1: Administratieve gegevens: De administratieve gegevens identificeren de actoren die betrokken zijn bij het vooronderzoek en de locatie van het vooronderzoek.

a) De locatie van het vooronderzoek met vermelding van:	Provincie	West-Vlaanderen
	Gemeente	Oostkamp
	Deelgemeente	Waardamme
	Postcode	8020
	Adres	Ooststraat 1 8020 Oostkamp
	Toponiem	Ooststraat 1
	Bounding box (Lambertcoördinaten)	X _{min} = 67756 Y _{min} = 201044 X _{max} = 67953 Y _{max} = 201181
b) Het kadasterperceel met vermelding van gemeente, afdeling, sectie, perceelsnummer of -nummers en kaartje	Oostkamp, Afdeling 6, Sectie B, nrs. 566a, 567c, 567d, 569f Figuur 1	
c) Een topografische kaart van het onderzochte gebied waarvan de schaal afgestemd is op de grootte van het projectgebied	Figuur 2	
d) Alle betrokken actoren en specialisten	Wouter Van Goidsenhoven (erkend archeoloog) Clara Thys (archeoloog) Elke Ghyselbrecht (aardkundige) Aaron Willaert (historicus) Julie Deryckere (archeoloog)	
e) Personen buiten het project die geraadpleegd of betrokken werden voor algemene wetenschappelijke advisering	/	

Figuur 1: Projectgebied weergegeven op de GRB-basiskaart (Bron: Geopunt).

Figuur 2: Projectgebied weergegeven op de topografische kaart van België (Bron: Geopunt).

1.2 Onderzoeksoopdracht

1.2.1 Doelstelling

Het archeologisch vooronderzoek betracht altijd eerst door raadpleging van gekende en ontsloten informatiebronnen tijdens een bureauonderzoek eventueel aanwezig archeologisch erfgoed binnen het onderzoeksgebied te inventariseren, waarderen en veiligstellen.

1.2.2 Onderzoeksvragen

Voor het bureauonderzoek zijn volgende onderzoeksvragen te formuleren:

- Hoe is de aardkundige opbouw van het onderzoeksgebied?
- Welke processen van bodemvorming zijn bekend?
- Welke geomorfologische processen zijn bekend?
- Welke aardkundige eenheden zijn archeologisch relevant en wat is hun diepteligging?
- Zijn er archeologische resten bekend binnen de grenzen van het plangebied?
- Welke is de aard en ouderdom van bekende archeologische resten?
- Welke is de conserveringsgraad en gaafheid van de bekende archeologische resten?
- Wat is de invloed van de toekomstige inrichting op eventueel aanwezige archeologische resten?

1.2.3 Juridische context

Het onderzoeksterrein situeert zich volgens het gewestplan in een zone bestemd als agrarisch gebied. Het onderzoeksterrein situeert zich noch binnen een vastgestelde archeologische zone, noch binnen een archeologische site, noch binnen een zone waar geen archeologie te verwachten valt. Deze archeologienota wordt opgemaakt naar aanleiding van een geplande stedenbouwkundige vergunningsaanvraag waarbij de totale oppervlakte van de ingreep in de bodem 5000 m² of meer beslaat.

De oppervlakte van het plangebied in kwestie bedraagt ca. 8150 m², vandaar is men verplicht een bekrachtigde archeologienota toe te voegen aan de vergunningsaanvraag.

1.2.4 Randvoorwaarden

Voor het bureauonderzoek worden enkel toegankelijke en beschikbare bronnen gebruikt.

Een archeologisch vooronderzoek met ingreep in de bodem is momenteel economisch onwenselijk voorafgaand aan het aanvragen van de stedenbouwkundige vergunning. De opdrachtgever wenst het verkrijgen van een vergunning af te wachten.

Daarom wordt geopteerd voor de uitzonderingsprocedure waarbij een nota wordt aangeleverd op basis van een bureauonderzoek. In dit bureauonderzoek wordt nagegaan of er op het projectgebied een uitgesteld vooronderzoek met ingreep in de bodem noodzakelijk is en of (gedeeltelijke) vrijgave mogelijk is.

1.2.5 Archeologische voorkennis van het terrein

Binnen de grenzen van projectgebied Oostkamp – Ooststraat 1 werd in het verleden geen archeologisch onderzoek uitgevoerd.

In de omgeving zijn wel enkele archeologische vindplaatsen gekend (cfr. infra).

1.3 Werkwijze en strategie

1.3.1 Methode

In de praktijk resulteert het bureauonderzoek in een inschatting van het archeologisch potentieel van een onderzoeksgebied. Het archeologisch potentieel drukt een verwachting uit ten aanzien van voorkomen, aard, gaafheid en conservering van de archeologische resten in de ondergrond van de planlocatie. Het archeologisch potentieel is gebaseerd op vier variabelen: fysisch-geografische situatie, bekende archeologische vindplaatsen, archeologische indicatoren en de verstoringshistoriek.

Pas na de vaststelling van het archeologisch potentieel kunnen onderbouwde inschattingen worden gemaakt over de planeffecten op eventueel archeologisch erfgoed.

1.3.2 Fysisch geografische situatie

Geologische, geomorfologische en bodemkundige data informeren over de genese van het landschap in het plangebied, de bodemopbouw en de ligging en de stratigrafische positie van sedimenten waarin archeologische fenomenen kunnen voorkomen. Een aantal (prehistorische) vindplaatstypen kunnen bovendien uitgesproken gekoppeld worden aan specifiek aanwijsbare landschapsvormen.

De aardkundige data laten ook toe om een verwachting te formuleren ten aanzien van de verschijningsvorm, d.i. de conserveringsgraad en gaafheid van het archeologische erfgoed.

Volgende informatiebronnen werden geconsulteerd t.b.v. een eerste aardkundige analyse:

- Tertiair en Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Toelichting bij de Quartair geologische kaart van Vlaanderen
- Bodemkaart van Vlaanderen
- Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen
- Hydrografische kaart van Vlaanderen

1.3.3 Historische context en bekende archeologie vindplaatsen

Beschikbare historische en toponymische kennis over woonplaatsen (buurtschap, gehucht, dorp, stad) in en nabij het onderzoeksgebied kan een zinvol kader bieden om de betekenis van bekende archeologische vindplaatsen te evalueren.

Om een overzicht te krijgen van de bekende archeologische vindplaatsen binnen het onderzoeksgebied werd de Centrale Archeologische Inventaris van Agentschap Onroerend Erfgoed geraadpleegd en is lokaal geïnformeerd naar recent onderzoek. De recente onderzoeken die voortvloeiden uit archeologienota's zijn geraadpleegd via loket.onroerend.erfgoed.be.

1.3.4 Archeologische indicatoren

Archeologische indicatoren omvatten diverse datacategorieën zoals resultaten van non-intrusieve archeologische prospectietechnieken (bijvoorbeeld vondstmeldingen van metaaldetectie), toevallige vondsten bij niet-archeologische graafwerken, maar vooral ook historisch-cartografische bronnen, iconografische data en fotocollecties. Ze vormen fysiek aanwijsbare fenomenen die een aanwijzing kunnen zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van archeologische sites.

Archeologische indicatoren zijn gezocht in de Centrale Archeologische Inventaris van het Agentschap Onroerend Erfgoed en in ontsloten cartografische bronnen die zowel via Geopunt als via het Nationaal Geografisch Instituut (Cartesius) ter beschikking worden gesteld. Bijkomende cartografische bronnen zijn waar relevant bekomen via verder archiefonderzoek.

1.3.5 Verstoringshistoriek

De verstoringsgraad van het onderzoeksgebied bepaalt in belangrijke mate de te verwachten gaafheid en bewaringsgraad van eventueel aanwezig archeologische bodemarchief. Om een correcte inschatting van de verstoring van de bodem te kunnen maken kunnen allerhande bronnen van pas komen. Zo kan mondelinge informatie van vroegere gebruikers of bewoners, beschikbare plannen van (verdwenen) constructies, verslagen van bodemonderzoeken en saneringen of informatie over delfstoffenwinning relevante informatie bieden.

Aanvullende informatie over recent historisch landgebruik is afkomstig van geraadpleegde luchtopnames vanaf 1971, ter beschikking gesteld via Geopunt.

1.4 Assessmentrapport

Het assessmentrapport omvat alle relevante gegevens die over het projectgebied verzameld kunnen worden uit toegankelijke literatuur en kaartmateriaal, die bijdragen tot het gefundeerd inschatten van het archeologisch potentieel van het plangebied. Om dit laatste te bereiken worden de verzamelde gegevens met elkaar vergeleken, geconfronteerd en samengelegd. Dit rapport heeft als doel het plangebied binnen zijn archeologisch en landschappelijk kader te plaatsen, rekening houdend met de geplande bodemingrepen. De studie maakt gebruik van verschillende datasets, waarbij het uitgangspunt steeds het ontwerpplan van de toekomstige bodemingrepen is. Dit ontwerpplan wordt telkens geprojecteerd op de geologische, bodemkundige en historische kaarten. Alle kaartmateriaal werd vervaardigd met behulp van QGIS, een geografisch informatiesysteem.

Op basis van deze assessment van het projectgebied kan een gegronde argumentatie opgesteld worden over de noodzaak en het nut van al dan niet verder te nemen archeologische maatregelen, die uiteengezet worden in deel 2: het programma van maatregelen.

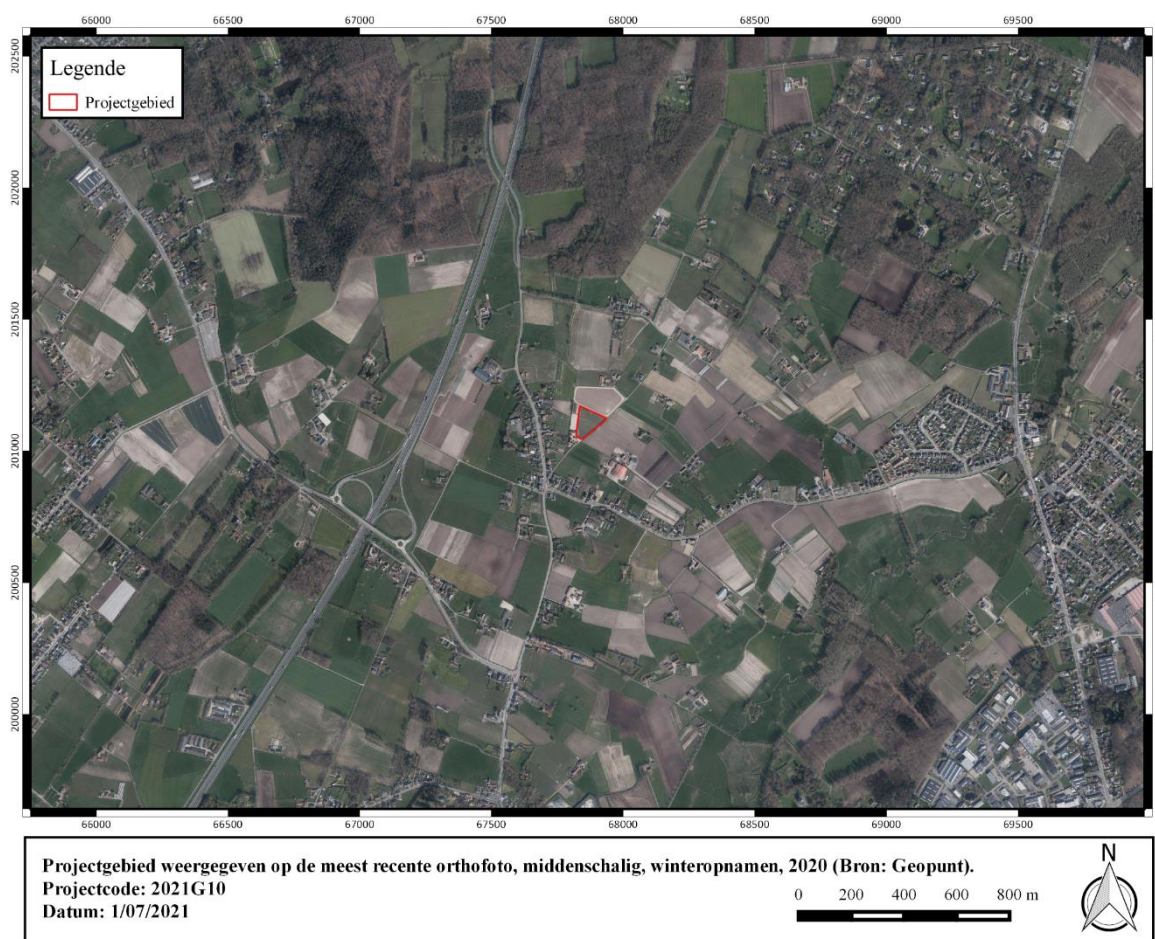

1.4.1 Introductie tot het projectgebied

1.4.1.1 Ruimtelijke situering

Het projectgebied bevindt zich te Waardamme, een deelgemeente van Oostkamp, in de provincie West-Vlaanderen. In het noorden grenst Waardamme aan Oostkamp, waarbij de grens in het noordoosten tegen de Waterstraat gelegen is. De grens met Hertsberge in het oosten wordt gevormd door de Schareststraat. In het zuiden grenst de gemeente aan Ruddervoorde, waarbij de grens gedeeltelijk wordt gevormd door de Akkerstraat, de Terluchtestraat en de Hillestraat. Ten westen van Waardamme liggen de gemeentes Loppem en Veldegem (beide deelgemeentes van Zedelgem). Het centrum van Waardamme en Oostkamp liggen op respectievelijk 1,8 km ten oosten en 5,3 km ten noordoosten.

Het terrein is gelegen langs de Ooststraat die de zuidoostelijke grens vormt. Ca. 150 meter naar het westen bevindt zich de Sijlostraat. De Marsbeek stroomt ca. 130 m ten noordwesten van het projectgebied.

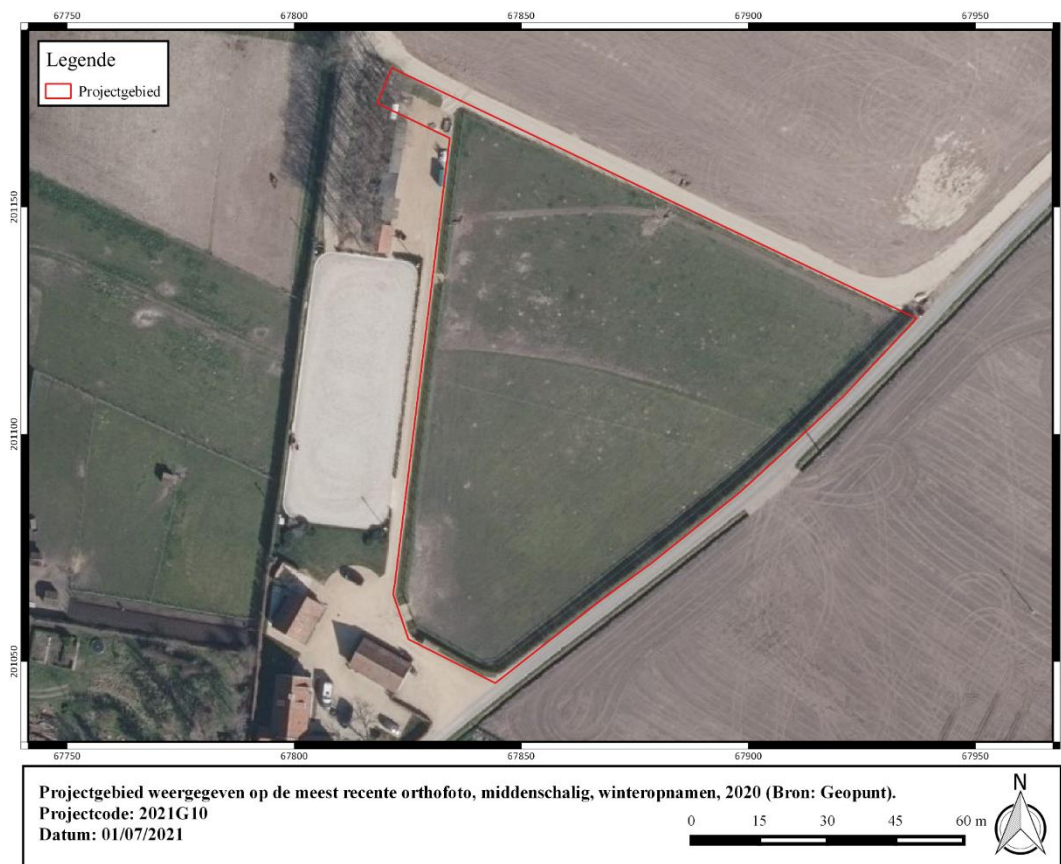
Figuur 3: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.4.1.2 Geplande werken

1.4.1.2.1 Bestaande toestand

Het projectgebied heeft een oppervlakte van ca. 8150 m².

Het terrein is momenteel bijna integraal in gebruik als weiland. Langs de grens van het projectgebied staat langs de zuidoost-, zuid-, en westzijde een haag met omheining ingeplant. Langs de noordzijde staat enkel een omheining. In de uiterst noordwestelijke hoek vallen een gedeelte van een parking, verharde inrit en een strook bomen binnen het projectgebied. Het terrein maakt deel uit van een groter hoevedomein met voorzieningen voor paarden.

Figuur 4: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.4.1.2.2 Ontworpen toestand

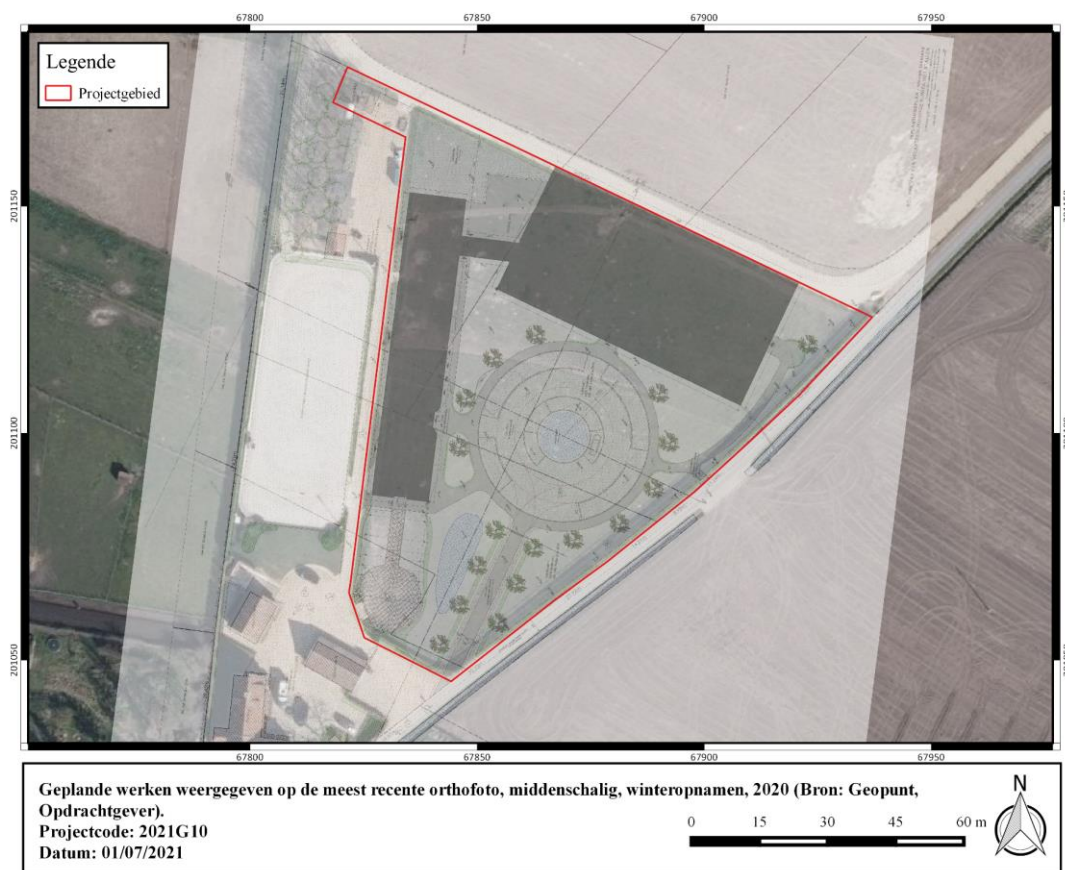
De opdrachtgever plant de realisatie van een paardenkliniek op het domein. De kliniek zal bestaan uit twee hoofdgebouwen - een westelijk onderzoeksgedeelte en een noordelijk gedeelte chirurgie - die met elkaar verbonden zullen zijn door een tussengebouw. Daarnaast zal er omgevingsaanleg worden voorzien bestaande uit verschillende groenzones en verharding.

De gebouwen beslaan een totale oppervlakte van ca. 2668 m² en zullen gefundeerd worden door middel van funderingszolen die reiken tot op een diepte van ca. 90 cm –mv. De gebouwen worden niet onderkelderd. Ten zuiden van het onderzoeksgebouw en ten noorden van het tussengebouw komt een verharde zone overdekt door een luifel. Deze zones beslaan een totale oppervlakte van ca. 600 m². In de noordwestelijke hoek wordt daarnaast een mestvaalt voorzien met een oppervlakte van ca. 45 m². Hiervoor vindt een afgraving plaats van ca. 1m –mv.

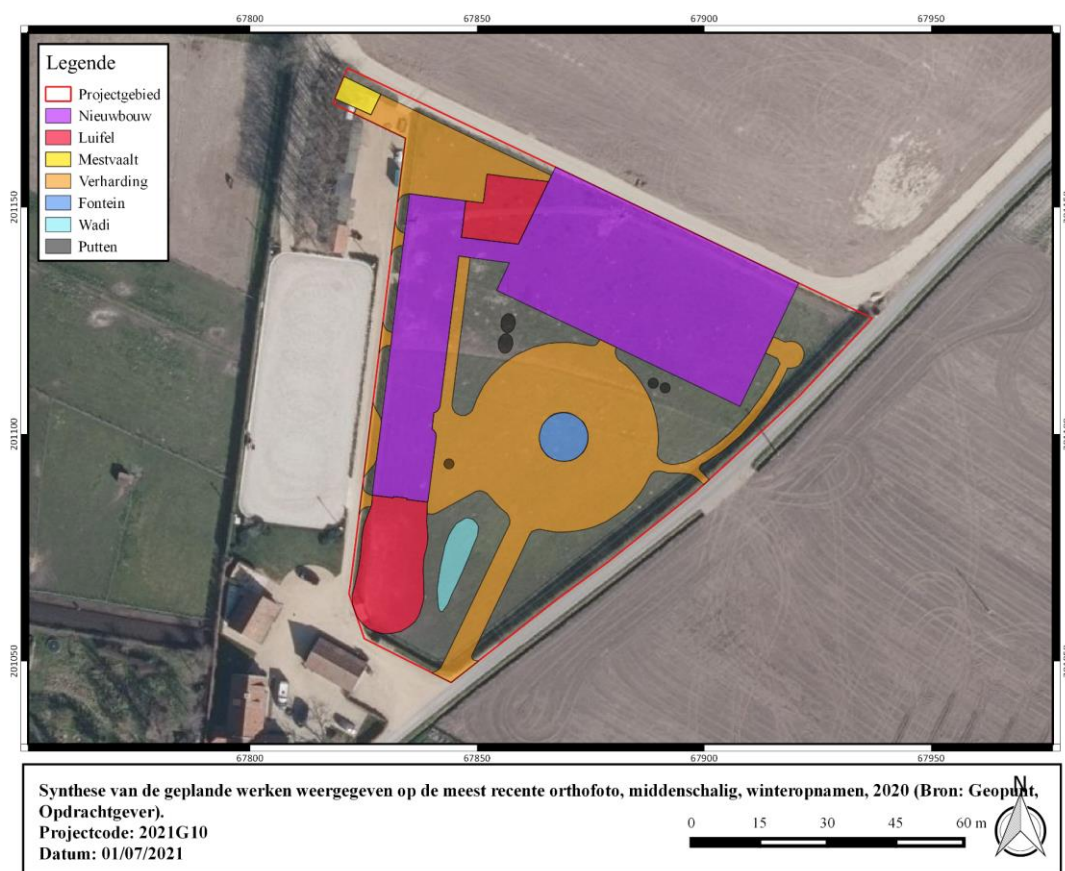
Op het binnenplein komt een ronde verharde zone te liggen die parkeerplaats biedt voor camions en aanhangwagens en centraal voorzien wordt van een fontein. De verharding rondom en centraal tussen de gebouwen zal een totale oppervlakte beslaan van ca. 2335 m². De fontein beslaat een oppervlakte van ca. 90 m². Voor de aanleg van zowel de verharding als de fontein wordt rekening gehouden met een bodemingreep van ca. 50 cm –mv. Ten zuiden van de rotonde zal daarnaast een wadi worden aangelegd met een oppervlakte van ca. 94 m² die zal reiken tot op een diepte van ca. 1,1 m –mv.

Het overige gedeelte van het terrein zal worden ingericht als groenzone waarbij langs de inrit en de centrale parkeercirkel verschillende bomen worden aangeplant. Voor de aanleg van de groenzone wordt rekening gehouden met een bodemingreep van ca. 30 cm –mv. In functie van de geplande werken zal tevens nieuwe riolering aangelegd worden die zal aansluiten op nieuwe putten.

Figuur 5: Geplande werken weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

Figuur 6: Synthese van de geplande werken weergegeven op de meest recente orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.4.2 Fysisch geografische en geologische situatie

Tabel 2: Overzicht van de aardwetenschappelijke gegevens.

Bron	Informatie
Landschappelijke situering	Zandstreek buiten de Vlaamse Vallei
Tertiair	Lid van Vlierzele (Formatie van Gentbrugge)
Quartair	Type 1
Bodemtypes	Zch, w-SdP
Potentiële bodemerosie	Verwaarloosbaar
Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen	15,2 – 16,7 m TAW
Hydrografie	Bekken van de Brugse polders, deelbekken Kerkebeek

1.4.2.1 Landschappelijke situering

Het projectgebied is te situeren in de Zandstreek buiten de Vlaamse Vallei.

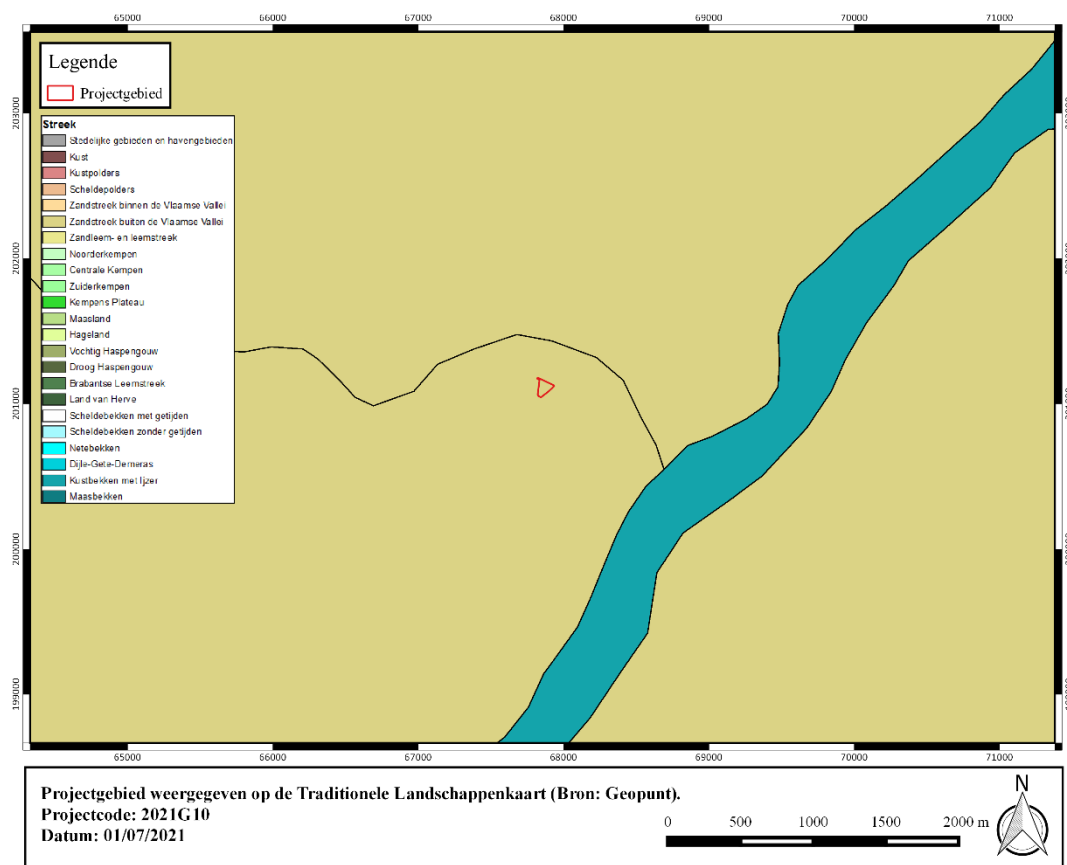
Het terrein bevindt zich ten noordoosten van het Plateau van Veldegem, Aatrijke-berg en het Plateau van Wijnendale waar lokaal een hoogte van ca. 46 m TAW bereikt wordt. Het gebied rondom het terrein wordt gekenmerkt door een zwak golvend reliëf waarbij hoogtes bereikt worden van +15 m tot +20 m. Enkele heuvels reiken tot meer dan +26 m en beheersen het landschap (bijvoorbeeld de Kruiskalseide tussen Ruddervoorde en Waardamme). Veelal zijn de hellingen naar het noorden zachter dan die naar het zuiden en zuidwesten zodat het macoreliëf een asymmetrisch karakter verkrijgt. De beekvalleien hebben zich wat meer ingesneden en wateren allen af in noordelijke richting naar het Zuidbrugse Dallandschap, een brede komvormige depressie ten noorden van het projectgebied waarin straalsgewijs verschillende dalen samen komen. Rondom het projectgebied snijden de Marsbeek, die overloopt in de Lijsterbeek, en de Poversbeek zich respectievelijk langs de noordwestelijke en noordoostelijke zijde in in het landschap. Verderop naar het oosten en westen zijn respectievelijk de beekvalleien van de Rivierbeek en Kerkbeek zichtbaar¹.

Het projectgebied bezit een hoogte tussen de 15,2 en 16,7 m TAW en helt af in noordoostelijke richting naar de vallei van de Lijsterbeek toe. Ten zuiden van het terrein werd de zone ter hoogte van en rondom de hoeve in het verleden mogelijk opgehoogd. De impact van eventuele reliëfwijzigingen op de bewaringstoestand van archeologisch erfgoed is op basis van de beschikbare gegevens niet te bepalen. Hydrografisch bevindt het terrein zich in het bekken van de Brugse polders, deelbekken van de Kerkebeek.

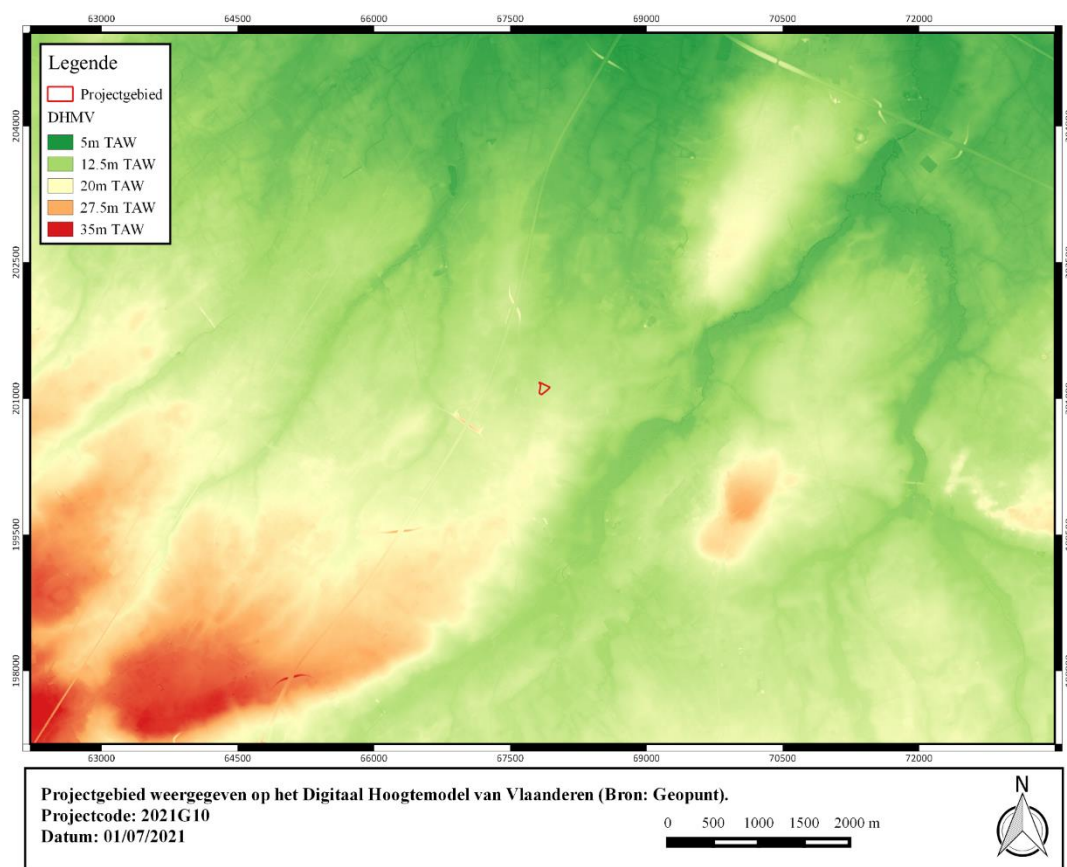
De gunstige locatie van het terrein aan de rand van een heuvelplateau en in de nabijheid van verschillende beekvalleien, moet in het verleden een zekere aantrekkingskracht op jager-verzamelaars in de regio uitgeoefend hebben.

¹ De Moor G., Van De Velde D., 1994; Jacobs, Van Beirendonck, Mostaert, 2004.

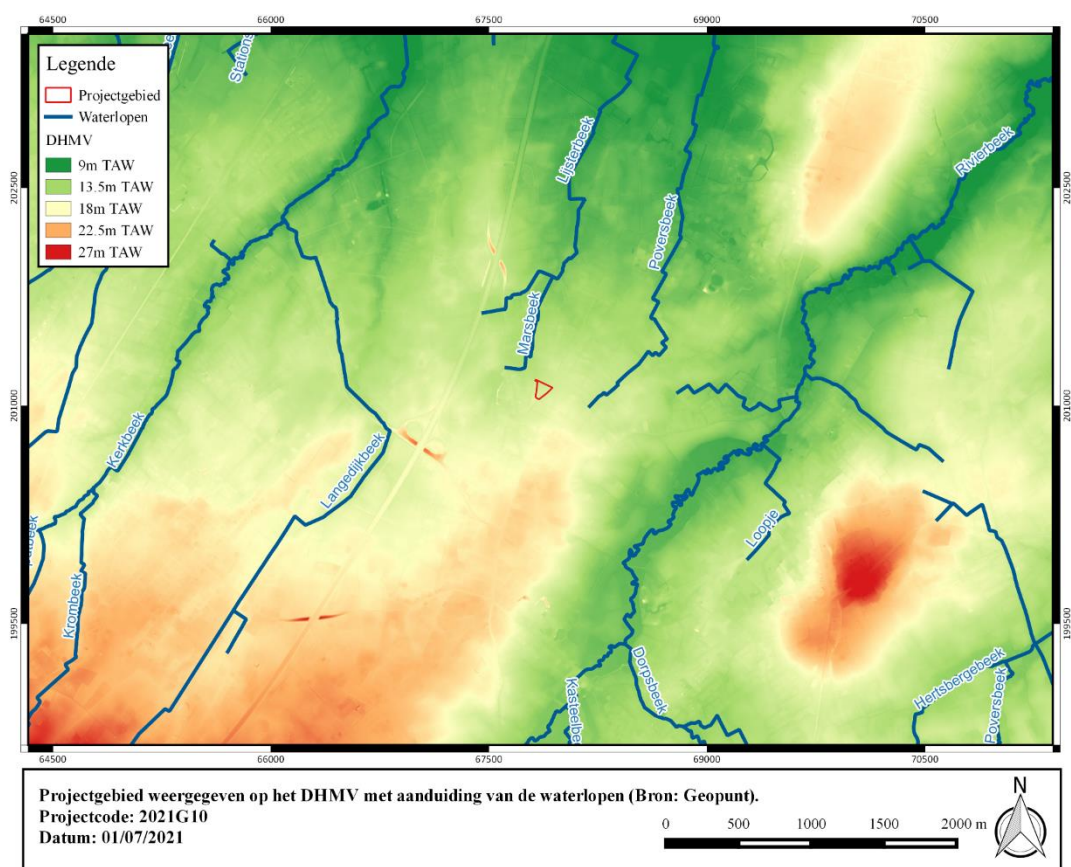

Figuur 7: Projectgebied weergegeven op de Traditionele Landschappenkaart (Bron: Geopunt).

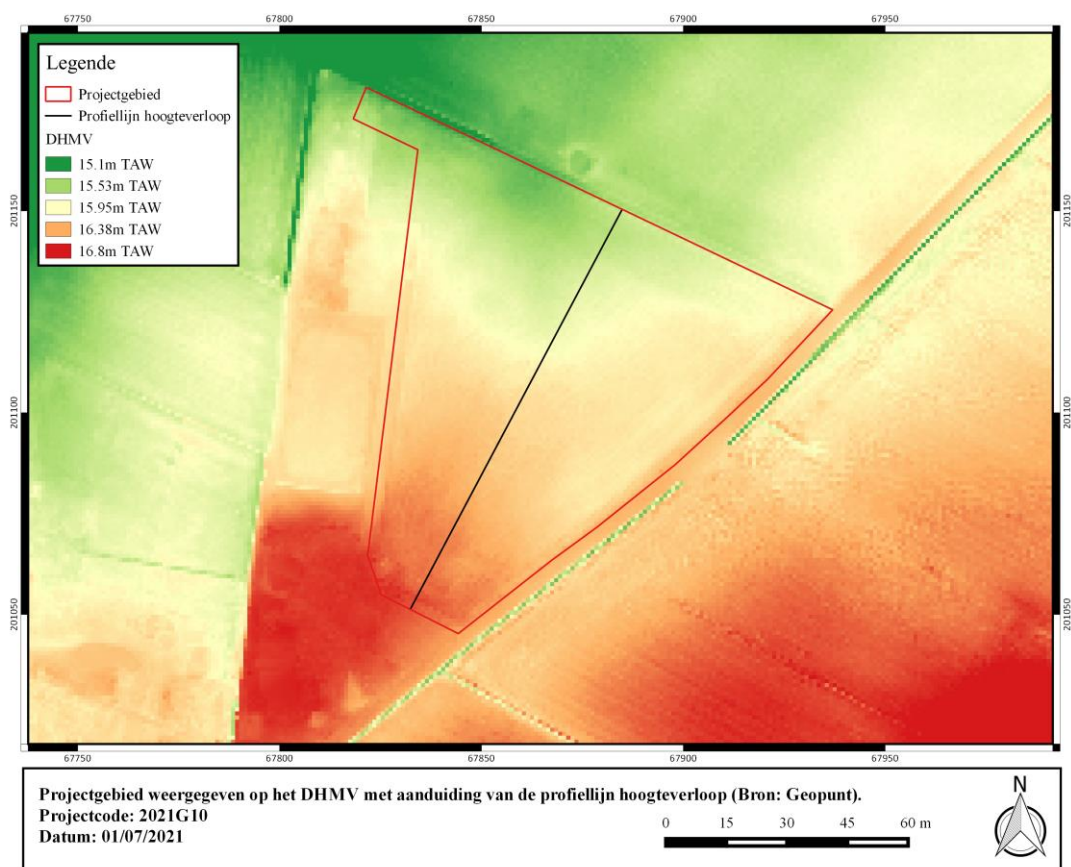

Figuur 8: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

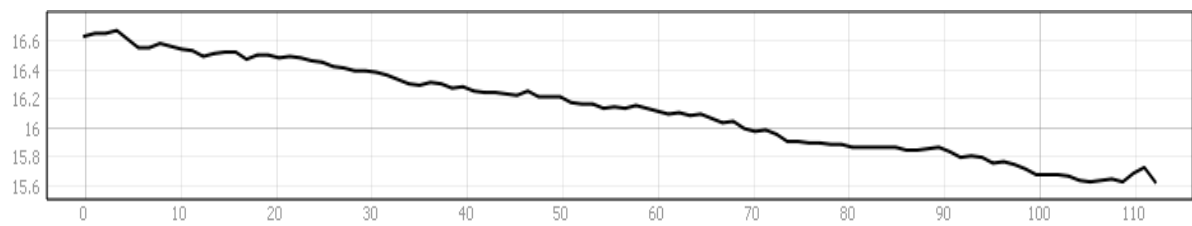

Figuur 9: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

Figuur 10: Projectgebied weergegeven op het Digitaal Hoogtemodel van Vlaanderen (Bron: Geopunt).

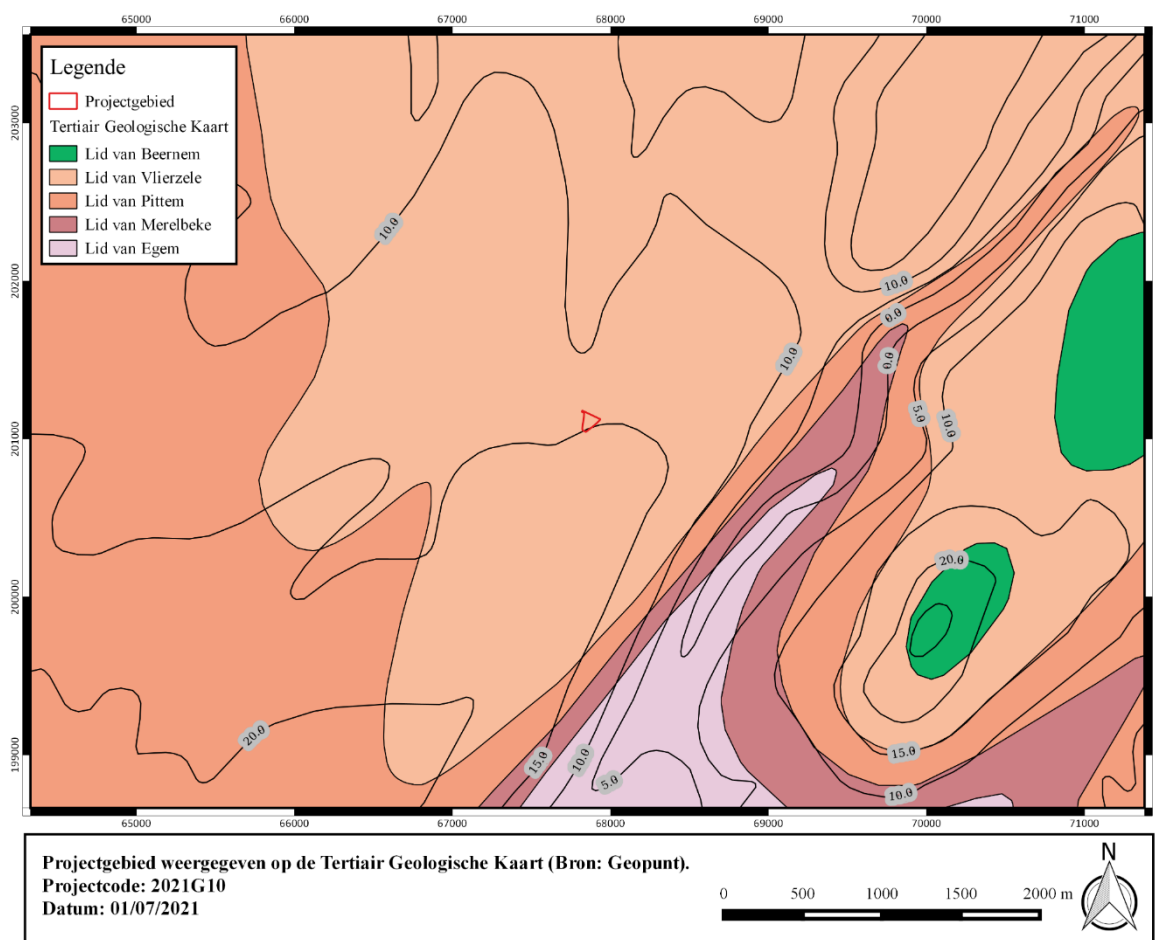

Figuur 11: Profiellijn hoogteverloop ZW-NO

1.4.2.2 Tertiaire lithostratigrafie

Het projectgebied bevindt zich in het **Lid van Vlierzele** (Formatie van Gentbrugge). De Formatie van Gentbrugge bestaat uit een afwisseling van kleiïge siltige en zandige mariene sedimenten met enkele macrofossielen. Het is onderverdeeld in drie leden; van oud naar jong: het Lid van Merelbeke, het Lid van Pittem en het Lid van Vlierzele.

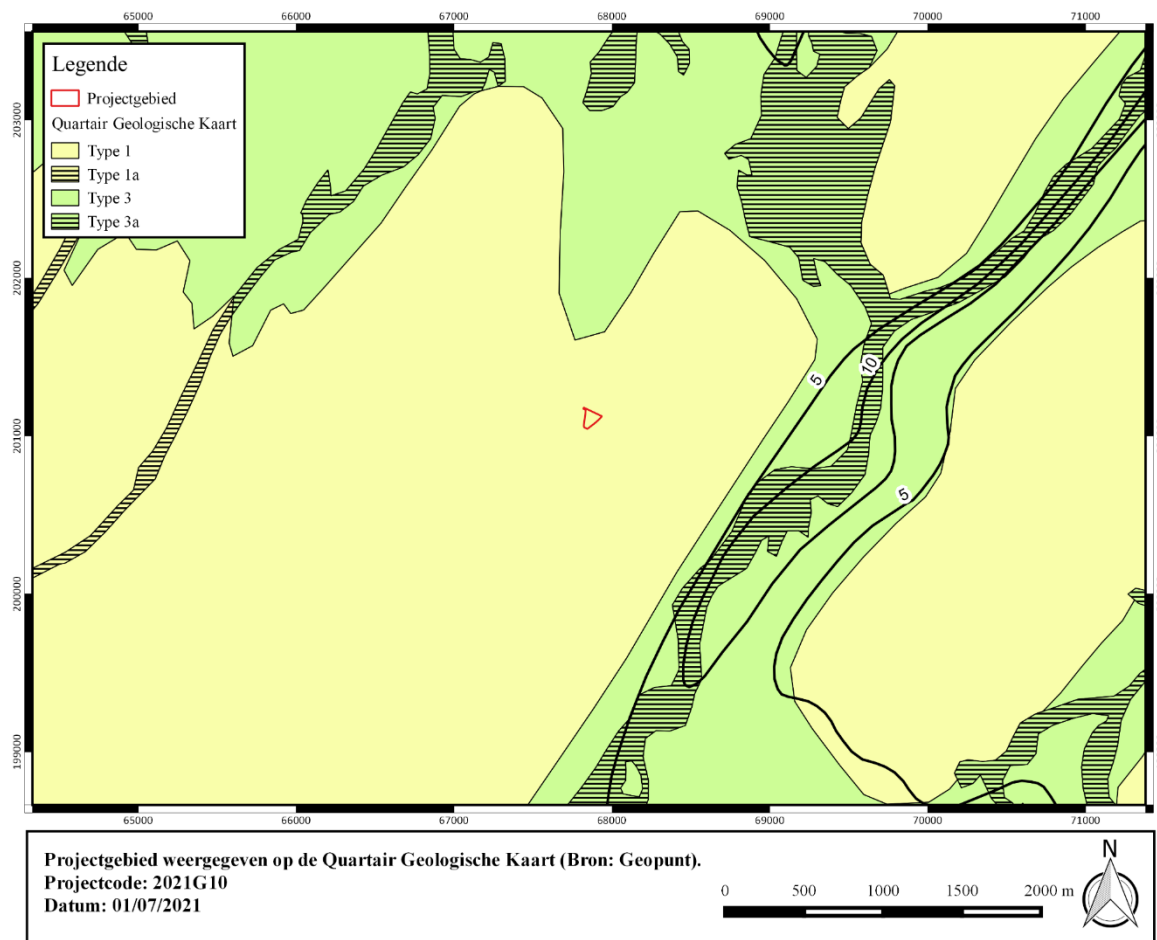
Het **Lid van Vlierzele** is een groen tot grijsgroen fijn zand dat een duidelijke horizontale of kruisgewijze gelaagdheid vertoont aan de top. Soms is het ook homogeen met veel tubulaties door bioturbatie. Deze zanden werden afgezet in een epicontinentale zee. Naar onder toe gaat het meestal over in een homogeen kleiïg zeer fijn zand met kleilenzen. Bovenaan kunnen ook gedifferentieerde kleilagen voorkomen met humeuze intercalaties. De afzetting bevat slechts weinig macrofossielen. Harde zandsteenbanken komen regelmatig voor en werden vroeger plaatselijk aangewend als bouwsteen.

Figuur 12: Projectgebied weergegeven op de Tertiair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

1.4.2.3 Quartaire lithostratigrafie

Het projectgebied is gelegen in het Quartair **Type 1**. Dit type bestaat uit een eolische afzetting van het Weichseliaan tot mogelijk Vroeg-Holoceen (zand tot zandleem). Deze afzetting kan eventuele hellingsafzettingen van het Quartair bevatten.

Figuur 13: Projectgebied weergegeven op de Quartair Geologische Kaart (Bron: Geopunt).

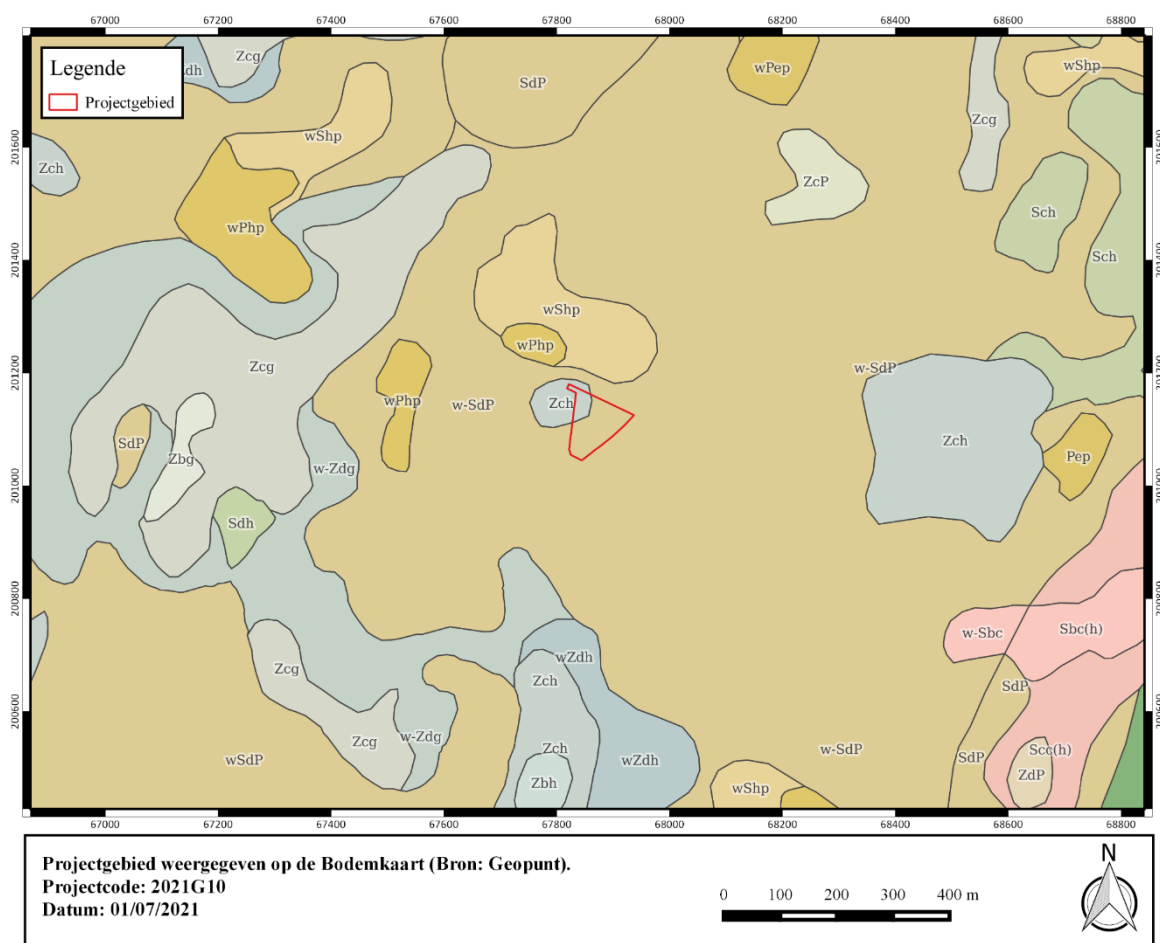

1.4.2.4 Bodemvormingsprocessen

De bodemkaart geeft op het overgrote deel van het onderzoeksgebied een matig natte, lemige zandbodem zonder profielontwikkeling. Op geringe diepte kan klei voorkomen. In de noordwestelijk hoek van het terrein is de bodem opgebouwd uit matig droog zand.

Het bodemtype **Zch** is een matig droge zandbodem met verbrokkelde ijzer en/of humus B horizont. De bovengrond is goed humeus, 30-60 cm dik en donker bruingrijs van kleur. De Podzol B is 20-30 cm dik en is verbrokken in harde concreties. Roestverschijnselen komen voor tussen 60 en 90 cm.

Het bodemtype **w-SdP** is een matig natte lemig zandbodem zonder profiel met klei-zand op geringe of matige diepte. Onder bos is de Ap afwezig maar onder landbouwgrond is de Ap 30-40 cm dik en donker grijsbruin. Roestverschijnselen beginnen op 40-60 cm.

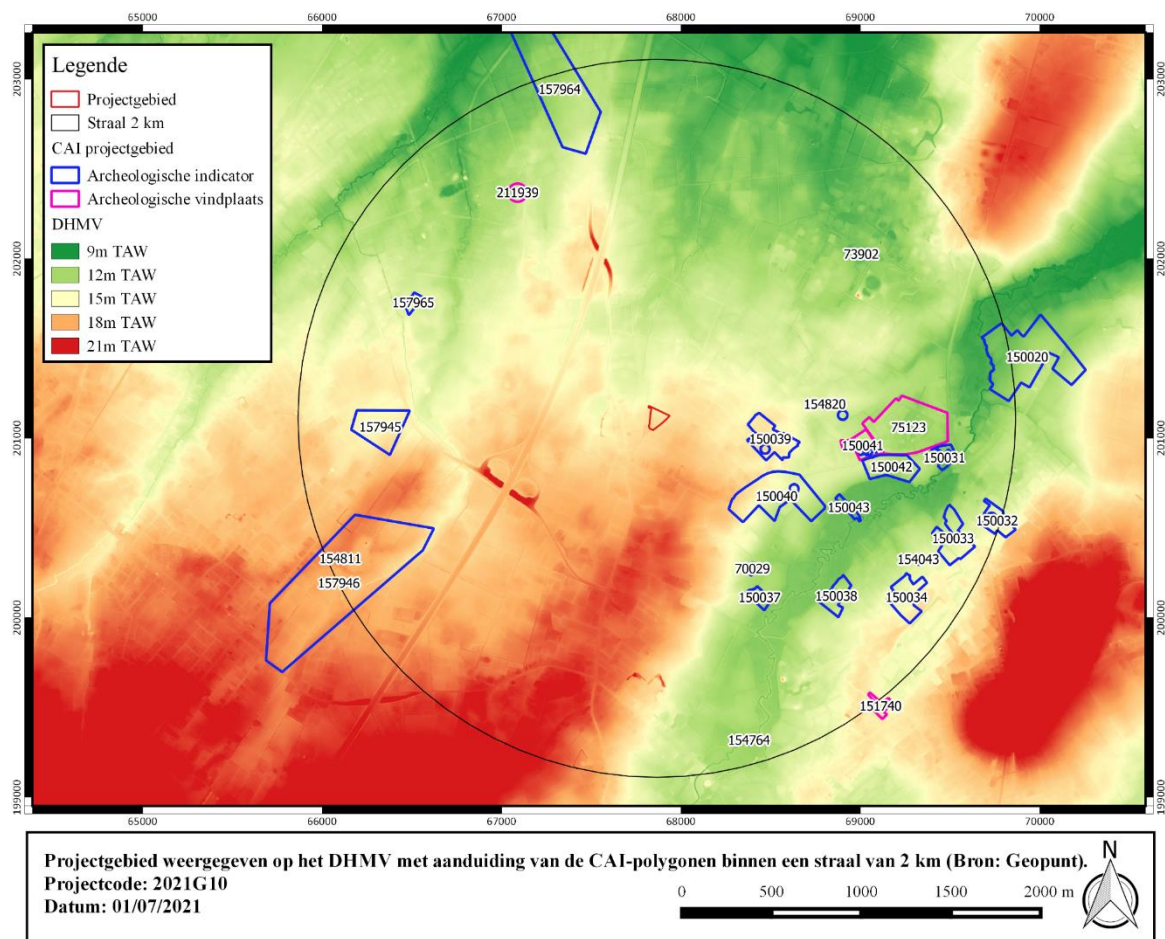

Figuur 14: Projectgebied weergegeven op de Bodemkaart (Bron: Geopunt).

1.4.3 Historische en archeologische voorkennis

1.4.3.1 Overzicht van de gekende archeologische waarden

In de omgeving zijn meerdere archeologische vindplaatsen gekend. De meest significante is de vindplaats ‘Rooiveld-Papenvijvers’ op de linkerflank van de vallei van de Rivierbeek. Bij verschillende opgravingscampagnes werden bewoningssporen uit het finaal neolithicum, vroege ijzertijd en Romeinse periode in kaart gebracht. Hierbij werden eveneens meerdere grafheuvels uit de Bronstijd onderzocht. Ook werd een deel van een vermoedelijk Romeins wegracé aangesneden waarlangs een deel van een grafveld werd opgegraven. Ook aan de overzijde van de Rivierbeek, bij onderzoek in Ruddervoorde, werden sporen van Romeinse bewoning in kaart gebracht. In de ruime omgeving werden, dankzij luchtfotografische prospectie, op de hoger gelegen terreinen langs de vallei van de Rivierbeek een groot aantal cirkelvormige structuren herkend die voor het grootste deel worden geïnterpreteerd als grafmonumenten uit de bronstijd. De gekende waarden wijzen op doorlopende bewoning langs de randen van de Rivierbeek vanaf het finaal-neolithicum en de inrichting van een omvangrijke funeraire ruimte tijdens de bronstijd.

Figuur 15: Projectgebied weergegeven op het DHMV met aanduiding van de CAI-polygonen binnen een straal van 2 km van het projectgebied (Bron: Geopunt).

I. Archeologische vindplaatsen

75123	Opgraving (2003, 2004); NK: 250 meter Finaal-neolithicum: gebouw plattegrond - Paalgat achterkant huis: 4065 v.Chr. - paalgat westermuur huis: 3950 v.Chr. - paalgat in het huis: 2805 v.Chr. (C14-datering op basis van houtskool in paalgaten) – aardewerk – lithisch materiaal – één gepolijste bijl uit groene steen – stenen blok Vroege bronstijd: 6 grafheuvels, 3 met enkelvoudige gracht, 3 met dubbele gracht - van 2 kleinere cirkels kon de functie niet achterhaald worden Vroege ijzertijd: plattegrond van een boerderij met enkele bijgebouwen. Het gaat om een rechthoekig, driebeukig huis (17m bij 5,9m) met 6 kleine spiekers (4 en 6-palig). Midden-Romeinse tijd: vlakgraf - 10 gallo-Romeinse graven maar het grafveld is waarschijnlijk nog groter. Het gaat om rechthoekige grafkuilen waarin brandresten: houtskool, verbrande botresten, aardewerk (terra sigillata en handgemaakte kookpotten) en metaal. In 5 grafkuilen werden onbeschadigde potten geplaatst als bijgift - 7 van de graven liggen in een lineair patroon, in oost-west oriëntatie. Bron: o.a. Demeyere, F. & Bourgeois, J. 2005: Noodopgraving te Waardamme (Oostkamp, West-Vlaanderen): grafheuvels uit de bronstijd en een bewoning uit de vroege ijzertijd, Lunula, Archaeologia Protohistorica XIII, 25-30. & Deconynck, J. 2009: Het Gallo-Romeins brandrestengraf in zandig Civitas Menapiorum: een regionale diversificatie, Romeinendag-Journée d'archéologie Romaine 2009, 29-38 & Hillewaert B. e.a. 2011, Op het raakvlak van twee landschappen. De vroegste geschiedenis van Brugge, Brugge.
150041	Opgraving (2004); NK: 150 meter Finaal-neolithicum: gebouw plattegrond Vroege bronstijd: 6 cirkelvormige structuren: - 3 dubbele cirkels - 3 enkelvoudige cirkels Vroege ijzertijd: 6 spiekers (3 6-palige, 3 4-palige) – een waterput Romeinse tijd: Grafveld met 10-tal brandrestengraven die langs het wegtracé lijken te liggen (5 rechthoekige met resten van de brandstapel en 5 grafkuilen met een nis voor de grafgiften: bord in terra sigillata en drinkbeker in grijs aardewerk) - Wegtracé (enkel de grachten zijn bewaard) met hier haaks op nog een aantal grachten (perceleringssysteem) Bron: Van de Vijver M., Dalle S., Sergant J., De Mulder G., Langohr R., Van Meirvenne M., Ameloot N., Simpson D., Saey T., Bourgeois J., Crombé P., 2009. Evaluatie en waardering van de archeologische sites Rooiveld-Papenvijvers Oostkamp (West-Vlaanderen). Juli-November 2008
151740	Mechanische prospectie (2009); NK: 15 meter

	Romeinse tijd: Mogelijk vormen drie paalsporen de restanten van een gebouwtje. Het hypothetische gebouw heeft dan de afmetingen van 5,3m op 3m en een noordoost - zuidwest oriëntatie. Mogelijk een kruisgebouw uit de Romeinse periode. Onbepaald: Mogelijk een tweede gebouwplattegrond met nokstaanders en kleinere paalsporen. Mogelijk een Romeins drieschepig gebouw of een middeleeuwse gebouwplattegrond - fragment van noordoost - zuidwest lopende gracht Bron: Messiaen L., Laloo P. 2010: Ruddervoorde - WZC Ter Luchte. Rapportage archeologisch proefsleuvenonderzoek - 9 november 2010, Ghent Archaeological Team bvba
211939	Mechanische prospectie (2016); NK: 15 meter 19e eeuw: Labyrint van het Otfried type, met concentrische cirkels. De aanleg van het labyrint is wellicht te relateren aan de aanleg van de tuinen in de 19e eeuw. Bron: Lambrecht G. 2016: Labyrint Merkemveld, Doolhofpas (Zedelgem). Resultaten archeologische prospectie met ingreep in de bodem, archeologierapport, Brugge.

II. Archeologische indicatoren

Historisch-cartografische en iconografische data

70029	Indicator cartografie; NK: 15 meter Late middeleeuwen: site met walgracht
73901	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht
73902	Indicator cartografie Late middeleeuwen: site met walgracht

Luchtfotografie

150020	Luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: cirkelvormige gracht (cirkel 144, site 194) - mogelijk 2 andere cirkelvormige structuren - langwerpig spoor met afgeronde hoeken - andere sporen - landwegel en kavelgrachten
--------	---

	Bron: Van de Vijver M., Dalle S., Sergeant J., De Mulder G., Langohr R., Van Meirvenne M., Ameloot N., Simpson D., Saey T., Bourgeois J., Crombé P., 2009. Evaluatie en waardering van de archeologische sites Rooiveld-Papenvijvers Oostkamp (West-Vlaanderen). Juli-November 2008
150031	Luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: - rechthoekig spoor dat deels onder de huidige bebouwing verdwijnt - sporen mogelijk te maken met een oudere schikking van het hof Bron: Van de Vijver M., Dalle S., Sergeant J., De Mulder G., Langohr R., Van Meirvenne M., Ameloot N., Simpson D., Saey T., Bourgeois J., Crombé P., 2009. Evaluatie en waardering van de archeologische sites Rooiveld-Papenvijvers Oostkamp (West-Vlaanderen). Juli-November 2008
150032	Luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: kuilen, cirkelvormige structuur Bron: Van de Vijver M., Dalle S., Sergeant J., De Mulder G., Langohr R., Van Meirvenne M., Ameloot N., Simpson D., Saey T., Bourgeois J., Crombé P., 2009. Evaluatie en waardering van de archeologische sites Rooiveld-Papenvijvers Oostkamp (West-Vlaanderen). Juli-November 2008
150033	Luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: segment, maar zonder correcte ronde vorm - mogelijk stuk wegtracé - rechthoekige/vierkante structuur Bron: Van de Vijver M., Dalle S., Sergeant J., De Mulder G., Langohr R., Van Meirvenne M., Ameloot N., Simpson D., Saey T., Bourgeois J., Crombé P., 2009. Evaluatie en waardering van de archeologische sites Rooiveld-Papenvijvers Oostkamp (West-Vlaanderen). Juli-November 2008
150034	Luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: kaveldeling, rechthoekige structuur, 2 vage cirkelvormige sporen Bron: Van de Vijver M., Dalle S., Sergeant J., De Mulder G., Langohr R., Van Meirvenne M., Ameloot N., Simpson D., Saey T., Bourgeois J., Crombé P., 2009. Evaluatie en waardering van de archeologische sites Rooiveld-Papenvijvers Oostkamp (West-Vlaanderen). Juli-November 2008
150037	Luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: aantal kuilen en kaveldelingen - donkere ronde vlek: waterput/drenkker? Bron: Van de Vijver M., Dalle S., Sergeant J., De Mulder G., Langohr R., Van Meirvenne M., Ameloot N., Simpson D., Saey T., Bourgeois J., Crombé P., 2009. Evaluatie en waardering van de archeologische sites Rooiveld-Papenvijvers Oostkamp (West-Vlaanderen). Juli-November 2008

150038	Luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: duidelijk cirkelsegment - nog een 2e cirkelsegment Bron: Van de Vijver M., Dalle S., Sergeant J., De Mulder G., Langohr R., Van Meirvenne M., Ameloot N., Simpson D., Saey T., Bourgeois J., Crombé P., 2009. Evaluatie en waardering van de archeologische sites Rooiveld-Papenvijvers Oostkamp (West-Vlaanderen). Juli-November 2008
150039	Luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: - kaveldeling, wegtracé, kuilen - cirkelvormige structuur (cirkel 603, site 107) - vierkante perceelsschikking (ferme indigène?) Bron: Van de Vijver M., Dalle S., Sergeant J., De Mulder G., Langohr R., Van Meirvenne M., Ameloot N., Simpson D., Saey T., Bourgeois J., Crombé P., 2009. Evaluatie en waardering van de archeologische sites Rooiveld-Papenvijvers Oostkamp (West-Vlaanderen). Juli-November 2008
150040	Luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: depressie en mogelijke kuil - cirkelvormige structuur (cirkel 604, site 107) Bron: Van de Vijver M., Dalle S., Sergeant J., De Mulder G., Langohr R., Van Meirvenne M., Ameloot N., Simpson D., Saey T., Bourgeois J., Crombé P., 2009. Evaluatie en waardering van de archeologische sites Rooiveld-Papenvijvers Oostkamp (West-Vlaanderen). Juli-November 2008
150042	Luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: rechthoekige, ovale structuur (silo?) - ligt vlakbij Vijvers site 1. Bron: Van de Vijver M., Dalle S., Sergeant J., De Mulder G., Langohr R., Van Meirvenne M., Ameloot N., Simpson D., Saey T., Bourgeois J., Crombé P., 2009. Evaluatie en waardering van de archeologische sites Rooiveld-Papenvijvers Oostkamp (West-Vlaanderen). Juli-November 2008
150043	Luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: site met walgracht Bron: Van de Vijver M., Dalle S., Sergeant J., De Mulder G., Langohr R., Van Meirvenne M., Ameloot N., Simpson D., Saey T., Bourgeois J., Crombé P., 2009. Evaluatie en waardering van de archeologische sites Rooiveld-Papenvijvers Oostkamp (West-Vlaanderen). Juli-November 2008
154043	Luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: site met walgracht Bron: Apers T. 2010, Lokalisatie en studie van sites met walgracht rond Brugge aan de hand van luchtfoto's en evaluatie van het analyse materiaal, onuitgegeven masterpaper universiteit Gent

154764	Indicator luchtfotografie Onbepaald: circulaire structuur Bron: Bourgeois, J., Meganck, M. & Semey, J. 1998: Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormig structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, II, Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks 5, Gent, p.68-69
154811	Indicator luchtfotografie; NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur Bron: Bourgeois, J., Meganck, M. & Semey, J. 1998: Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormig structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, II, Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks 5, Gent, p.79-80
154819	Luchtfotografie (1992) Onbepaald: circulaire structuur Bron: Bourgeois, J., Meganck, M. & Semey, J. 1998: Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormig structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, II, Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks 5, Gent, p.83-84
154820	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur Bron: Bourgeois, J., Meganck, M. & Semey, J. 1998: Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormig structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, II, Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks 5, Gent, p.68-69
154822	Luchtfotografie (1998); NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur Bron: Bourgeois, J., Meganck, M. & Semey, J. 1998: Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormig structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, II, Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks 5, Gent, p.68-69
154823	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: dubbele circulaire structuur Bron: Bourgeois, J., Meganck, M. & Semey, J. 1998: Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormig structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, II, Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks 5, Gent, p.83-84
154824	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur

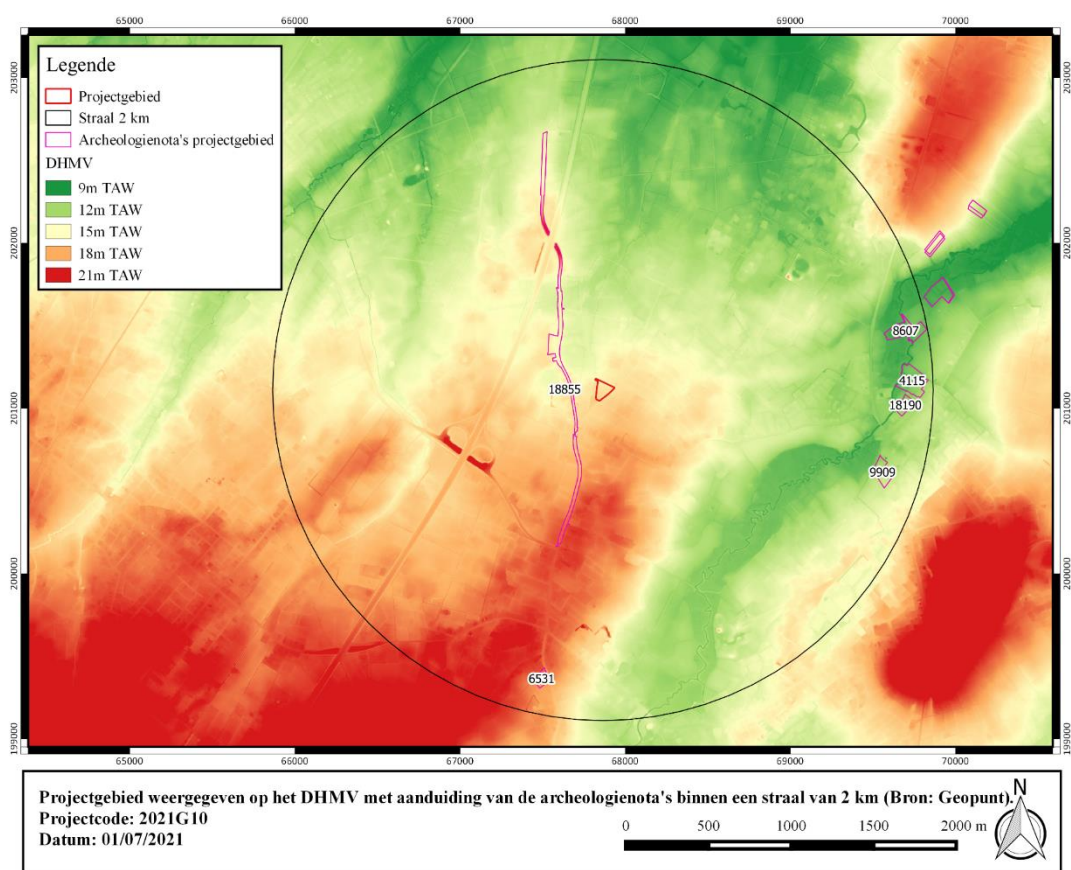
	Bron: Bourgeois, J., Meganck, M. & Semey, J. 1998: Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormig structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, II, Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks 5, Gent, p.83-84
154825	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: dubbele circulaire structuur Bron: Bourgeois, J., Meganck, M. & Semey, J. 1998: Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormig structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, II, Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks 5, Gent, p.83-84
154826	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur Bron: Bourgeois, J., Meganck, M. & Semey, J. 1998: Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormig structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, II, Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks 5, Gent, p.68-69
154827	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur Bron: Bourgeois, J., Meganck, M. & Semey, J. 1998: Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormig structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, II, Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks 5, Gent, p.83-84
154907	Luchtfotografie (1992); NK: 150 meter Onbepaald: circulaire structuur Bron: Bourgeois, J., Meganck, M. & Semey, J. 1998: Cirkels in het land. Een inventaris van cirkelvormig structuren in de provincies Oost- en West-Vlaanderen, II, Archeologische Inventaris Vlaanderen. Buitengewone reeks 5, Gent, p.67-69
157945	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter Onbepaald: kuilenconcentratie Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.
157946	Indicator luchtfotografie; NK: 15 meter Bronstijd: 2 circulaire structuren die hoogstwaarschijnlijk grafheuvels zijn Onbepaald: kuilenconcentratie – hoekig lineair spoor – dubbele gebogen lijn Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.

157964	Indicator luchtfotografie; NK: 150 meter Bronstijd: grafheuvel
157965	Indicator luchtfotografie; N: 150 meter Onbepaald: weg Bron: Bourgeois J. e.a. 2004, Inventarisatie van het archeologisch erfgoed van de gemeente Zedelgem op basis van luchtfotografisch onderzoek.

(Archeologie) nota's binnen een straal van 2 km

In de directe omgeving van het projectgebied werden in het verleden reeds enkele archeologienota's opgesteld. In onderstaande tabel worden deze toegelicht.

Figuur 16: Projectgebied weergegeven met de archeologienota's binnen een straal van 2 km (Bron: Geopunt).

ID	Resultaten	Advies
18855 ²	Bureaustudie Aanzienlijk archeologisch potentieel.	LBO + PIB

² <https://loket.onroenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/18855>

6531 ³	Bureaustudie + LBO + VAB + PIB	vrijgave
10917 ⁴	Tijdens het verkennend archeologisch booronderzoek heeft geen enkele boring indicatie gegeven voor de mogelijke aanwezigheid van een steentijdsite. Daarnaast lijkt de bodem reeds meer verstoord dan geconcludeerd was uit het landschappelijk booronderzoek. De intensieve landbewerking én de bebouwing in de 19de eeuw en jongere uitbreidingen hebben geleid tot een diepgaande verstoring van de originele bodemopbouw. Dit betekent dus meteen dat het eventueel binnen het onderzoeksgebied aanwezige bodemarchief hierbij onherroepelijk verstoord werd. De enkele structuren die waargenomen werden betreffen een tweetal recente perceelsgreppels en verder verschillende recente verstoringen in de vorm van puinlagen en/of uitbraaksporen die in verband te brengen zijn met de voormalige bebouwing binnen het onderzoeksgebied.	
9909 ⁵	Bureaustudie + LBO + PIB	Vrijgave
16780 ⁶	Het terrein werd geëvalueerd door middel van 8 proefsleuven. Bij het inplannen van de sleuven werd rekening gehouden met aanwezige leidingen op de leidingsplannen. Er werden enkele grachten en greppels aangetroffen, alsook 2 mogelijke (paal)kuilen. Daarnaast werden recente en natuurlijke verstoringen aangetroffen. Dit biedt echter onvoldoende meerwaarde voor een vervolgonderzoek.	
18190 ⁷	Bureaustudie + LBO Aanzienlijk archeologisch potentieel.	PIB
4115 ⁸	Bureaustudie + PIB	Gedeeltelijke vrijgave, gedeeltelijk behoud in situ
8607 ⁹	Tijdens het proefsleuvenonderzoek zijn drie kleine vindplaatsen aangetroffen, waarvan er één is gewaardeerd als behoudenswaardig: de vindplaats in het uiterste westen van werkput 3 bij poel 4 (afb. 2). De vindplaats lijkt aan te sluiten op de site Waardamme-Vijvers en kent daarmee een hoge informatie- en ensemblewaarde. Deze aangetroffen waardevolle vindplaats blijft vrijwel volledig behouden. De opdrachtgever heeft de plannen zodanig aangepast dat de waardevolle vindplaats vrijwel volledig behouden zal blijven. Aangezien de vindplaats in situ behouden kan blijven, is geen vervolgonderzoek noodzakelijk ter hoogte van de vindplaats. Bij de andere poelen is geen vindplaats	

³ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/6531>

⁴ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/10917>

⁵ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/9909>

⁶ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/16780>

⁷ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/18190>

⁸ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/4115>

⁹ <https://loket.onroerenderfgoed.be/archeologie/notas/notas/8607>

	aangetroffen. Er zijn in de natte zones verder ook geen indicaties voor off-site fenomenen.	
--	---	--

1.4.3.2 Historische context en bekende archeologische vindplaatsen

Aan de hand van luchtfotografische indicatoren en een grootschalige opgravingscampagne werd oude menselijke aanwezigheid geattesteerd binnen het grondgebied van Waardamme. Bij een opgraving uit 2004 werd niet alleen een neolithisch huis gelokaliseerd, maar ook 6 grafheuvels uit de bronstijd, een woning uit de ijzertijd en verscheidene graven uit de Romeinse periode. Mogelijk maakt deze site deel uit van een uitgestrekt archeologisch complex dat een aanzienlijk deel van Waardamme omvat.

De oudste vermelding van Waardamme is als ‘Wara’ in 961, naar de toenmalige benaming van de beek de Ware of het Wareken. Uit 1400 dateert de eerste melding van een parochie met kerk in Waardamme en in 1463 zou deze parochie niet langer afhankelijk zijn van Ruddervoorde. De wijk Rooiveld wordt voor het eerst vermeld aan het eind van de 15de eeuw. Op de Heraldische kaart van het Brugse Vrije (1597) is het verloop van de huidige Kortrijksestraat de enige belangrijke verkeersadder doorheen Waardamme. Gedurende de Tachtigjarige Oorlog (1568-1648) heeft het dorp sterk te lijden onder oorlogsgeweld. Ook in de tweede helft van de 17de eeuw zijn er oorlogsprikelen, waardoor de streek onveilig is en veel gebouwen worden verlaten en verwaarloosd.

De uitgestrekte veldgebieden buiten de dorpskom van Waardamme komen in de 18de eeuw in handen van grootgrondbezitters. De aangeplante bossen worden door rijke families gebruikt om kastelen en jachtgebieden op te richten. Deze trend zet zich voort gedurende de 19de eeuw. Daarnaast worden nieuwe wegen aangelegd ter ontsluiting van de slecht toegankelijke gebieden. Vanaf het midden van de 20ste eeuw ontwikkelt de industrie zich net ten zuiden van de dorpskern van Waardamme¹⁰.

¹⁰ Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Waardamme [online] <https://id.erfgoed.net/themas/14717> (Geraadpleegd op 02-07-2021)

1.4.3.3 Archeologische indicatoren en cartografische bronnen

Het plangebied is gelegen ter hoogte van het oorspronkelijke Bulskampveld, het grootste heidegebied in het graafschap Vlaanderen en rechtstreeks eigendom van de graaf van Vlaanderen; Reeds in de 13^e eeuw begonnen Joanna en Margareta van Constantinopel de heidegronden te verciynzen. De heerlijkheid van Bulskamp wordt in het leenboek van het kasteel van Kortrijk in 1365 vermeld met een oppervlakte van 313 bunder veld *‘weseende den meestendeels bevyvert’*.

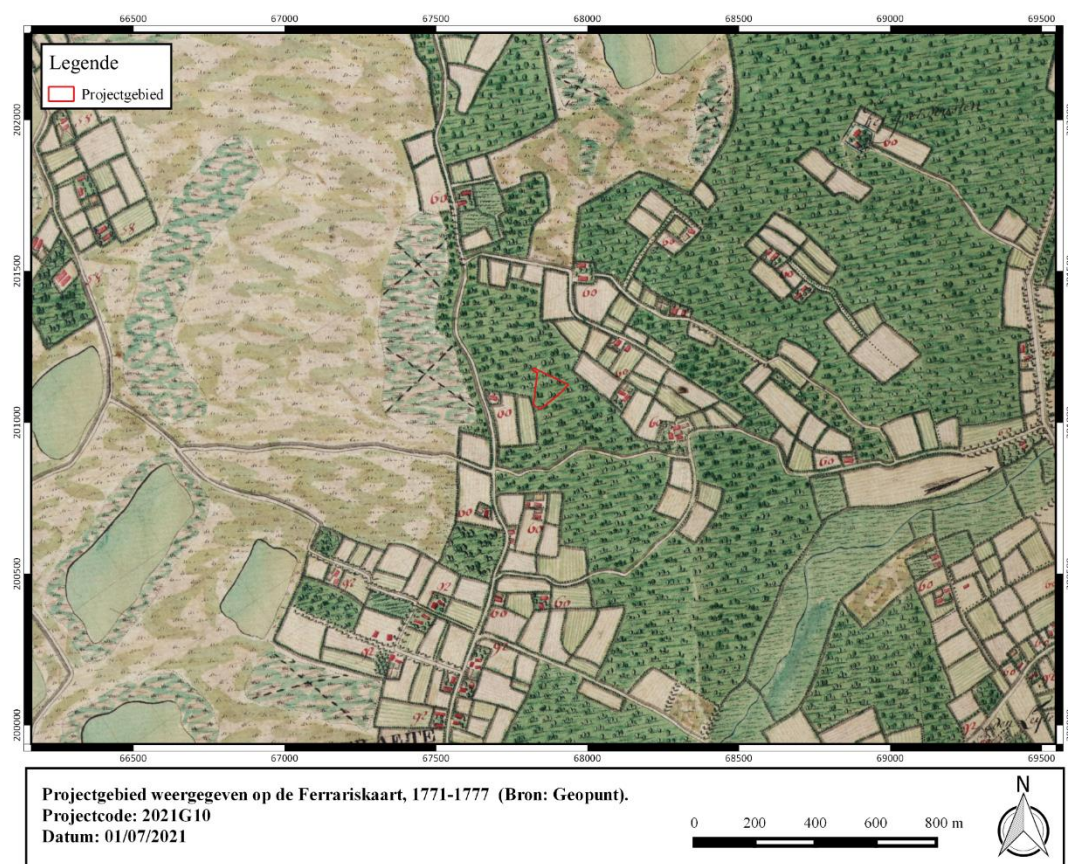
Op de Heraldische Kaart is een heidegebied waar te nemen dat is doorweven door wegen. In de directe omgeving van het plangebied zijn talrijke visvijvers waar te nemen. Het is niet uitgesloten dat het plangebied samenvalt met een dergelijke vijver. Langsheen de westzijde van het projectgebied is reeds het kronkelend verloop van de Sijslostraat waar te nemen. Langsheen deze verbindingsweg is duidelijk bebouwing aanwezig.

Vanaf de 18de eeuw begon men de woeste grond te ontginnen. De akkers werden omzoomd met dreven en de schraalste gronden bebost. Op de Ferrariskaart is het plangebied inderdaad ingevuld als bosgebied. Precies ten zuiden van het plangebied is een strook akkerland gelegen die behoort tot een hoeve langs de Sijslostraat. Het tracé van deze weg is reeds duidelijk zichtbaar. Ook de Stokhovestraat ten noorden van het terrein is zichtbaar. De Ooststraat ontbreekt is nog niet aanwezig. In de omgeving van het plangebied zijn nog restanten van het oorspronkelijk veldgebied waar te nemen.

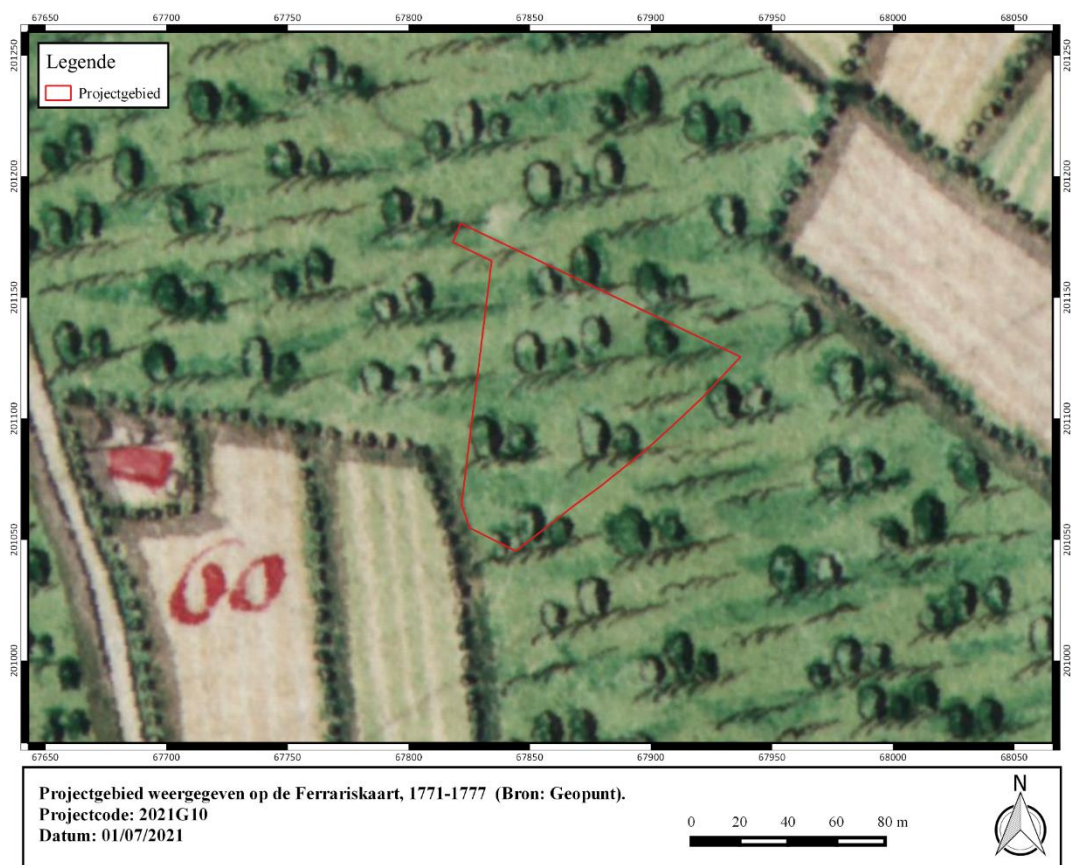
Het 19de-eeuwse kaartmateriaal geeft eveneens geen bebouwing weer binnen het terrein. Precies ten zuiden zijn echter wel twee gebouwen waar te nemen. Naar alle waarschijnlijkheid gaat het om voorlopers van de hoeve die zich momenteel nog ten zuiden van het terrein bevindt. De Ooststraat is op deze kaarten wel reeds aangegeven. Op de Vandermaelenkaart dient het terrein daardoor in werkelijkheid iets noordelijker, ten westen van de weg, gesitueerd te worden. De terreinen krijgen verder geen specifieke invulling.

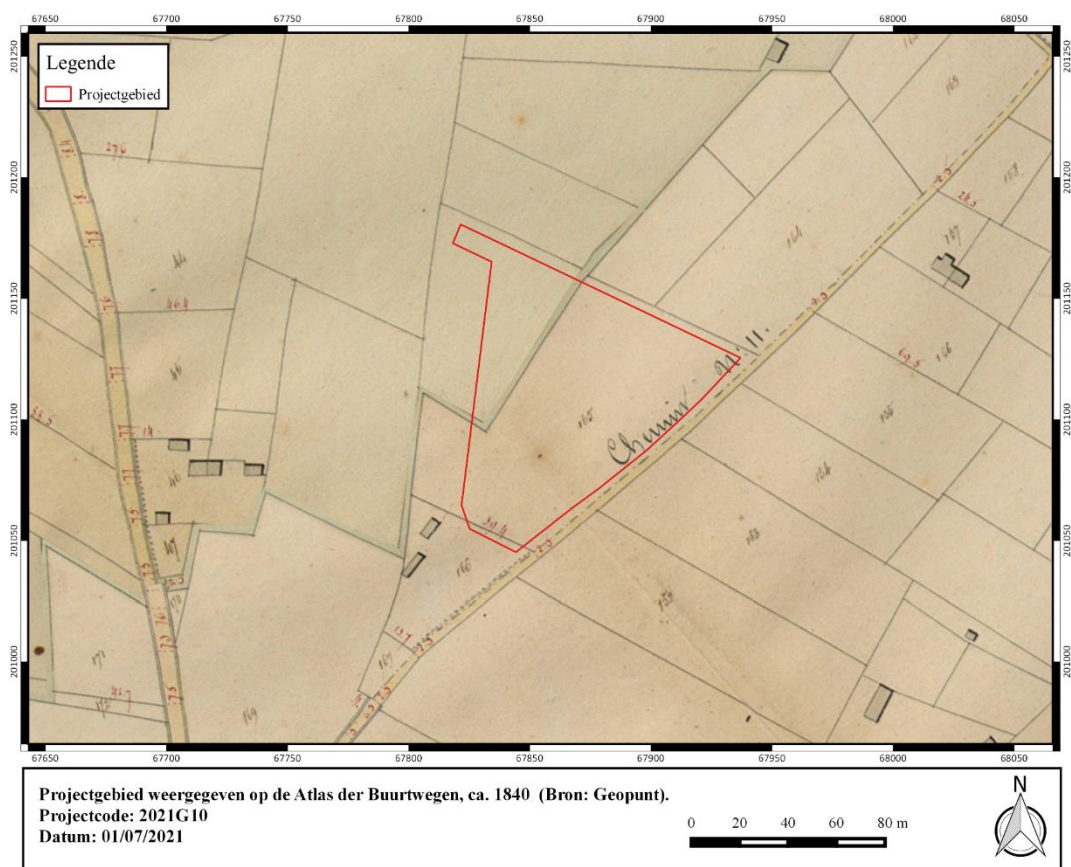
Figuur 17: Projectgebied weergegeven op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije, kopie door Pieter Claeissens, 1597 (Bron: Kaartenhuis Brugge).

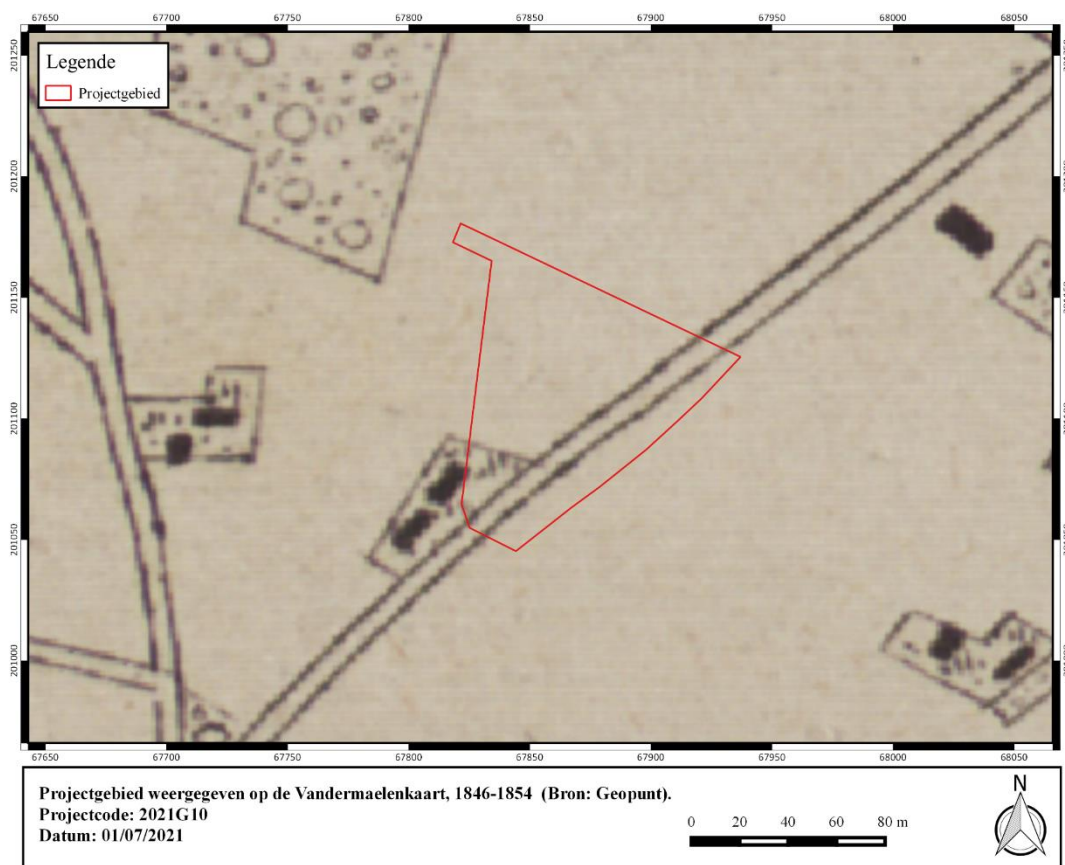
Figuur 18: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

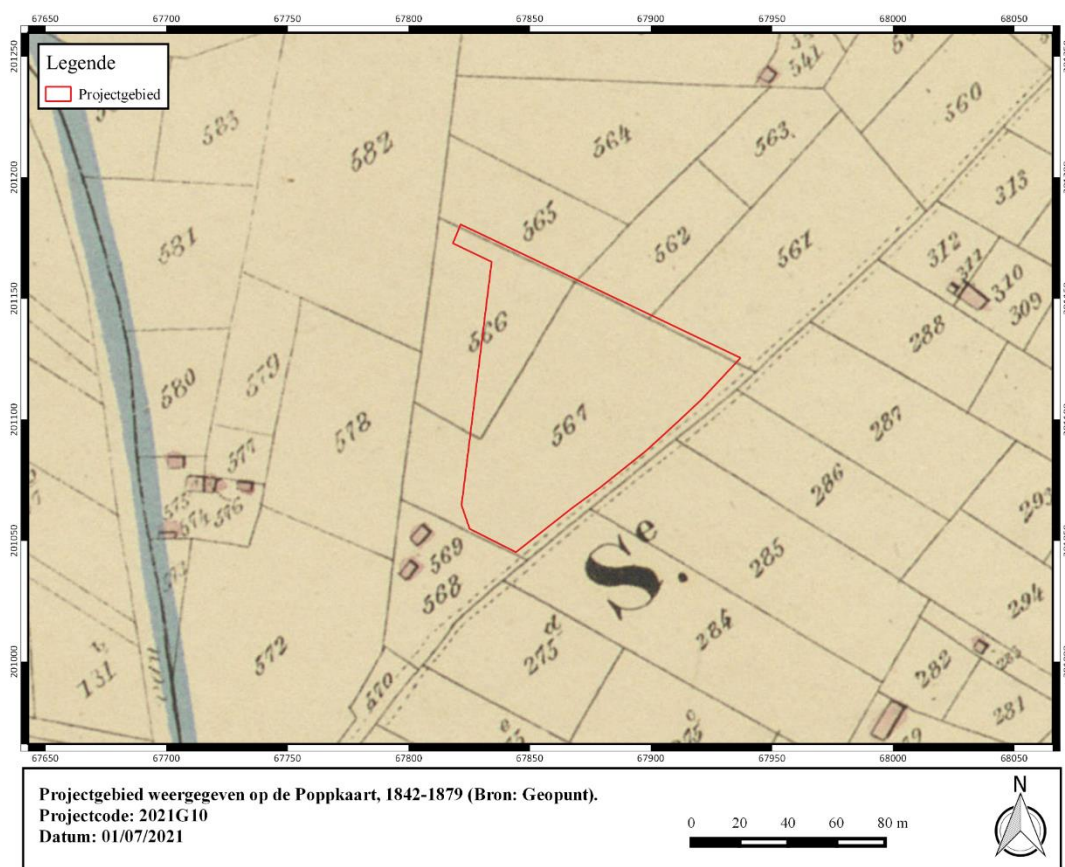
Figuur 19: Projectgebied weergegeven op de Ferrariskaart, 1771-1777 (Bron: Geopunt).

Figuur 20: Projectgebied weergegeven op de Atlas der Buurtwegen, ca. 1840 (Bron: Geopunt).

Figuur 21: Projectgebied weergegeven op de Vandermaelenkaart, 1846-1854 (Bron: Geopunt).

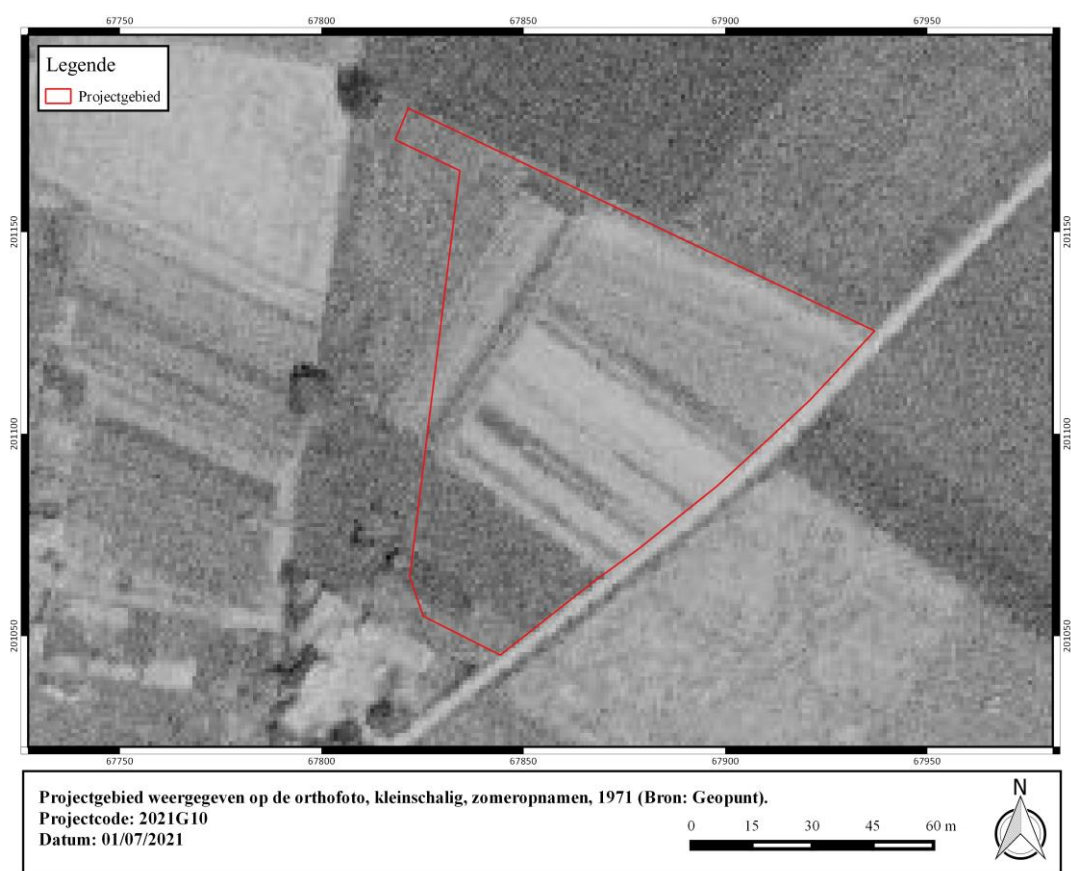

Figuur 22: Projectgebied weergegeven op de Poppkaart, 1842-1879 (Bron: Geopunt).

1.4.3.4 Huidige gebruik en verstoringen

De orthofotosequentie geeft de evolutie weer in het bodemgebruik binnen de contour van het plangebied gedurende de laatste decennia. Het projectgebied onderging quasi geen veranderingen doorheen de tijd. Sinds de oudste luchtfoto uit 1971 is het terrein afwisselend in gebruik als akkerland of weiland. In de uiterst noordwestelijke hoek is vanaf de orthofoto uit 1979-1990 een kleine strook bomen waar te nemen.

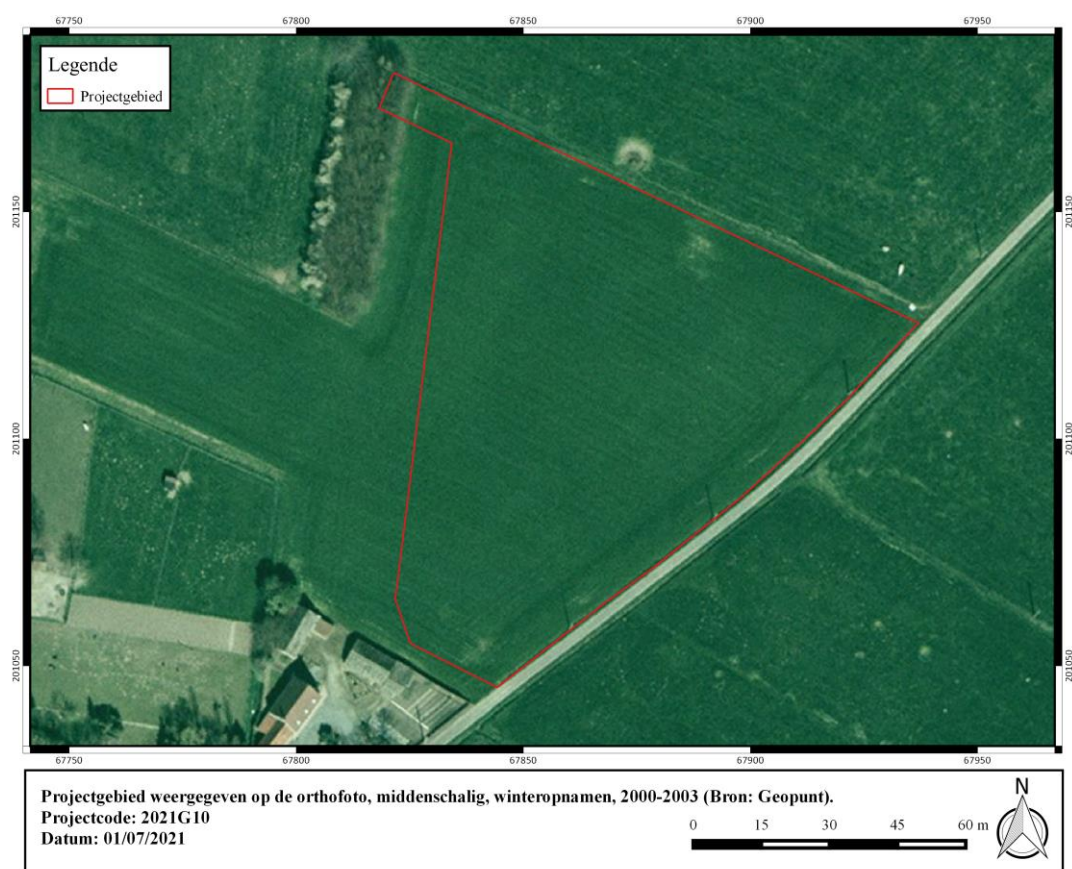
De hoeve precies ten zuiden van het terrein werd sinds de luchtfoto van 2000-2003 grondig gerenoveerd. Op het beeld uit 2008-2011 is te zien hoe de bijgebouwen reeds vernieuwd zijn. Op het daaropvolgende beeld uit 2012 is een nieuw aangelegde verharding ten zuiden en westen van het terrein zichtbaar. Daarnaast werd in deze periode ook de paardenpiste ten westen van het terrein aangelegd. In 2019 werd de piste vervolgens overdekt en uitgebreid. Ook de parking ten westen van het terrein werd vergroot. Op de luchtfoto van 2020 is tenslotte nog een weg ten noorden van het terrein toegevoegd die in verbinding staat met de parking. Een gedeelte van de westelijke parking en de inrit vanaf de noordelijke weg vallen binnen de uiterst noordelijke hoek van het terrein.

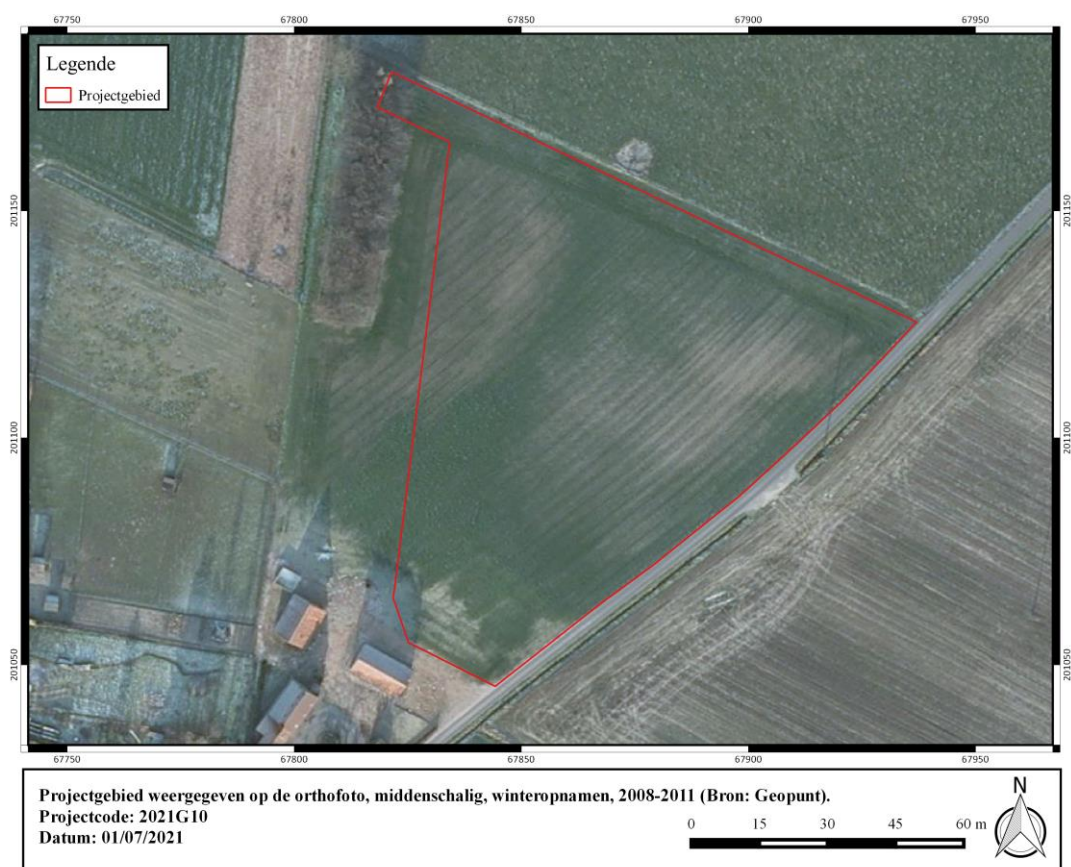
Figuur 23: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1971 (Bron: Geopunt).

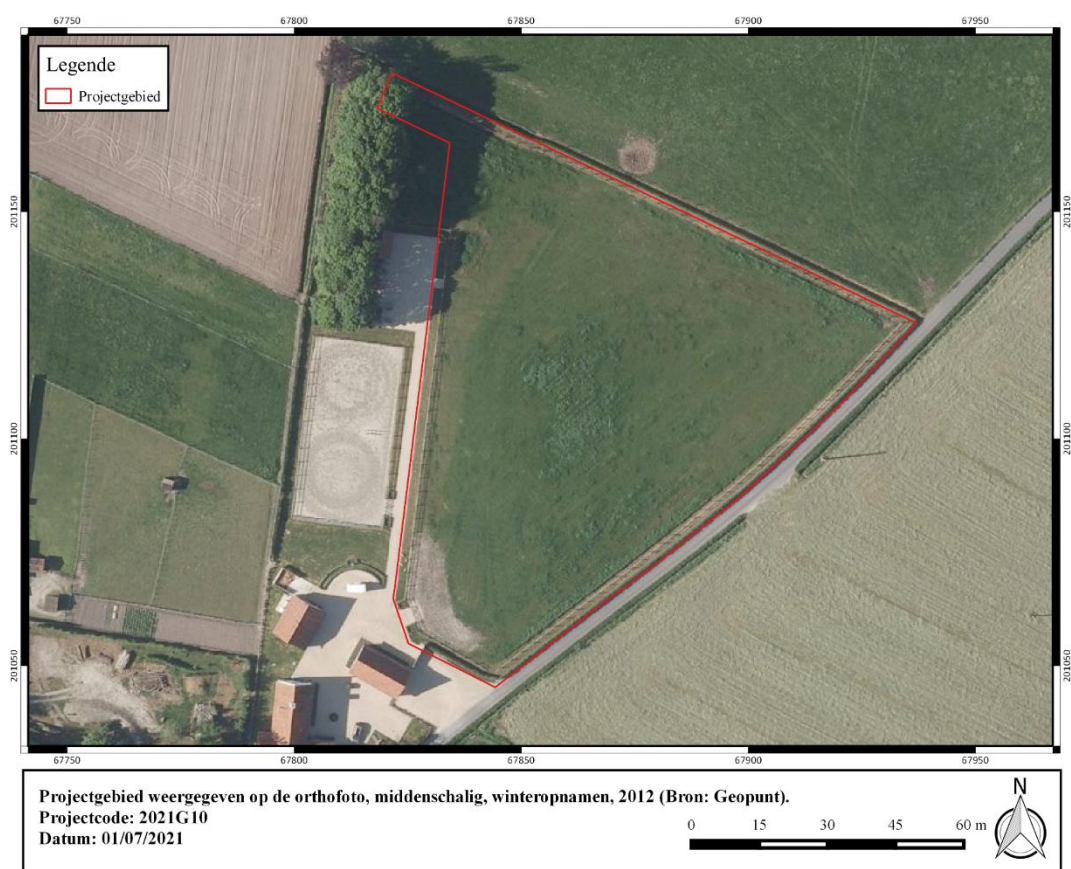
Figuur 24: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, kleinschalig, zomeropnamen, 1979-1990 (Bron: Geopunt).

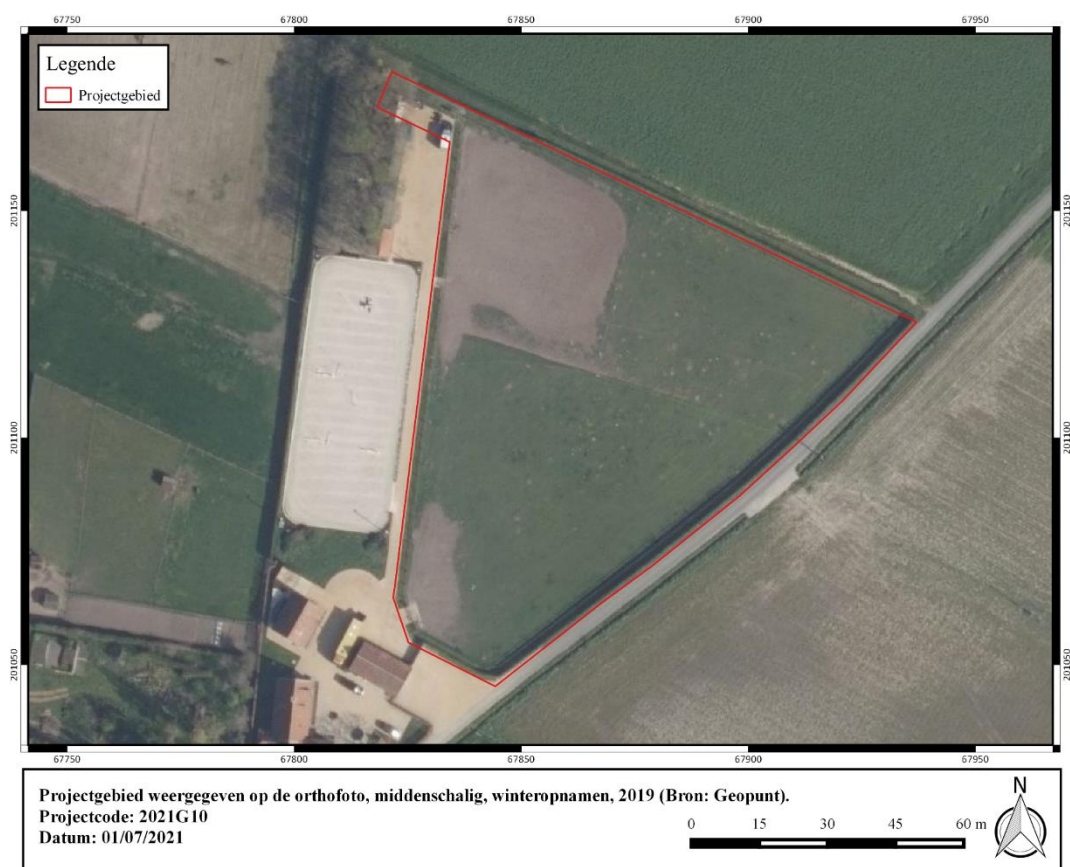
Figuur 25: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2000-2003 (Bron: Geopunt).

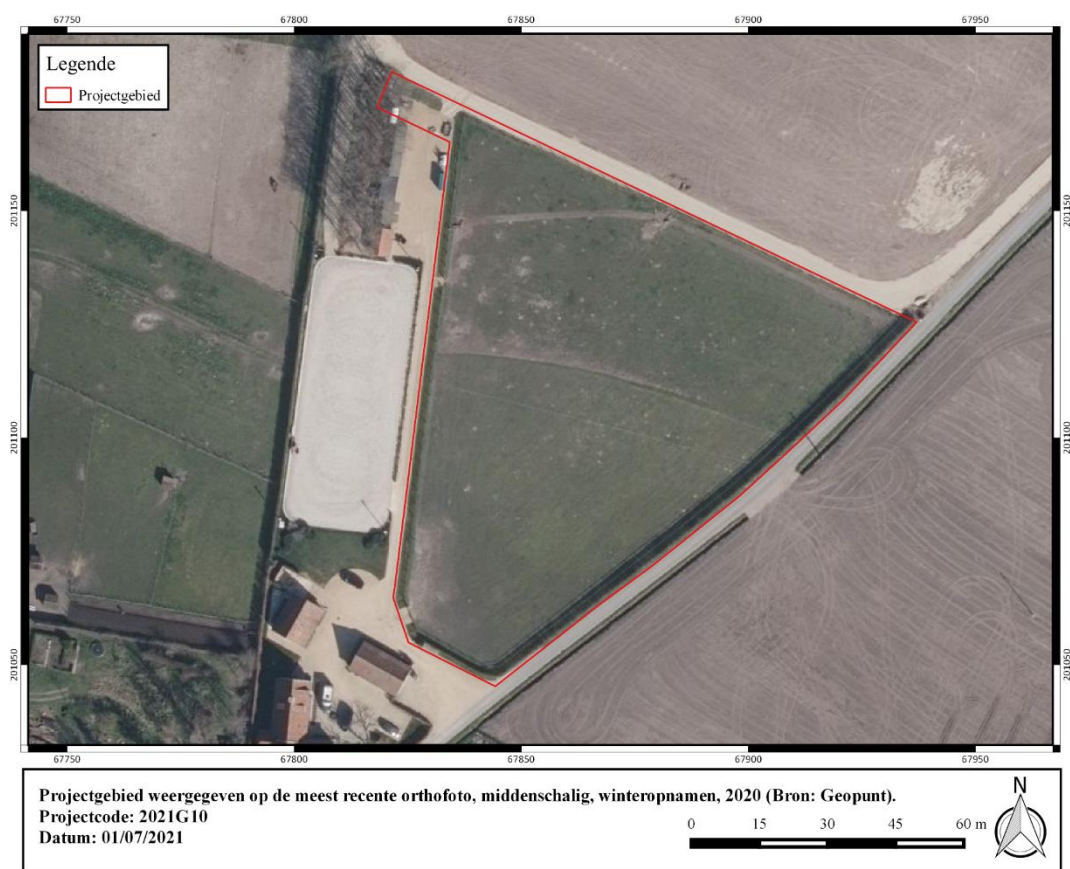
Figuur 26: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2008-2011 (Bron: Geopunt).

Figuur 27: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2012 (Bron: Geopunt).

Figuur 28: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2019 (Bron: Geopunt).

Figuur 29: Projectgebied weergegeven op de orthofoto, middenschallig, winteropnamen, 2020 (Bron: Geopunt).

1.5 Synthese

De opdrachtgever plant de realisatie van een nieuwbouwproject aan de Ooststraat te Waardamme, deelgemeente van Oostkamp. Het volledige projectgebied is ca. 8150 m² groot en is op heden integraal in gebruik als grasland.

Waardamme is gelegen in de zandstreek buiten de Vlaamse Vallei. Het onderzoeksgebied is gelegen op een noordoostelijke uitloper van het plateau van Veldegem. Het omringende landschap wordt gedomineerd door de vallei van de Rivierbeek die zich op ca. 1 km ten oosten van het onderzoeksgebied bevindt. Ten noorden van het onderzoeksgebied stroomt de Marsbeek, ca. 300 m oostwaarts stroomt de Poversbeek. De Quartairgeologische kaart geeft een profielopbouw weer waarbij eolische afzettingen van het laat-Pleistoceen tot vroeg-Holoceen rusten op de afzettingen van het Tertiair. De bodemkaart geeft op het overgrote deel van het onderzoeksgebied een matig natte, lemige zandbodem zonder profielontwikkeling. Op geringe diepte kan klei voorkomen. In de noordwestelijk hoek van het terrein is de bodem opgebouwd uit matig droog zand. Op het hoogtemodel is te zien dat in de omgeving reeds duidelijk maaiveldwijzigingen zijn uitgevoerd, de impact hiervan is ongekend. De omgeving van het onderzoeksgebied, op hoger gelegen terrein, nabij twee beekvalleien moet ongetwijfeld aantrekkelijk geweest zijn voor jager-verzamelaars en vroege landbouwers.

Het plangebied is gelegen in het omvangrijke Bulskampveld, een heidegebied waar sinds de middeleeuwen een ruim aantal visvijvers werden ingericht. Op de Heraldische Kaart van het Brugse Vrije zijn in de directe omgeving van het plangebied een aantal visvijvers op te merken. Het plangebied zelf is niet bebouwd. In de loop van de 18^e eeuw begint men de schrale heidegronden in te richten als bosareaal. Op de Ferrariskaart is te zien dat het onderzoeksgebied effectief gelegen is binnen bosgebied waarin kleinere percelen akkerland zijn aangelegd. Direct ten westen van het terrein zijn twee kleinere percelen akkerland afgebeeld en een hoeve. Binnen de contouren van het onderzoeksgebied is geen bebouwing afgebeeld. Ook op de 19^e-eeuwse bronnen blijft het terrein vrij van bebouwing. Op de Vandermaelenkaart is te zien dat het terrein niet langer bebost is. Binnen de contouren van het onderzoeksgebied is binnen de orthofotosequentie weinig tot geen evolutie op te merken, het terrein blijft vrij van bebouwing en is de voorbije decennia in gebruik als grasland. Ten westen van het terrein wordt de bestaande bebouwing uitgebreid en een paardenpiste met bijhorende infrastructuur gerealiseerd.

In de omgeving zijn meerdere archeologische vindplaatsen gekend. De meest significante is de vindplaats 'Rooiveld-Papenvijvers' op de linkerflank van de vallei van de Rivierbeek. Bij verschillende opgravingscampagnes werden bewoningssporen uit het finaal neolithicum, vroege ijzertijd en Romeinse periode in kaart gebracht. Hierbij werden eveneens meerdere grafheuvels uit de Bronstijd onderzocht. Ook werd een deel van een vermoedelijk Romeins wegtracé aangesneden waarlangs een deel van een grafveld werd opgegraven. Ook aan de overzijde van de Rivierbeek, bij onderzoek in Ruddervoorde, werden sporen van Romeinse bewoning in kaart gebracht. In de ruime omgeving werden, dankzij luchtfotografische prospectie, op de hoger gelegen terreinen langs de vallei van de Rivierbeek een groot aantal cirkelvormige structuren herkend die voor het grootste deel worden geïnterpreteerd als grafmonumenten uit de bronstijd. De gekende waarden wijzen op doorlopende bewoning langs de randen van de Rivierbeek vanaf het finaal-neolithicum en de inrichting van een omvangrijke funeraire ruimte tijdens de bronstijd.

Concreet dient ter hoogte van het onderzoeksgebied uitgegaan te worden van een trefkans inzake archeologisch erfgoed. Het bureauonderzoek heeft vooralsnog geen informatie aan het licht gebracht waardoor aangenomen kan worden dat het onderzoeksgebied vrij is van relictten.

De verwachting bestaat uit zowel artefactenconcentraties als resten van bewoning, begraving of andere activiteiten bestaand uit bodemsporen. In de eerste plaats dient een landschappelijk bodemonderzoek de bodemopbouw en bewaringskansen te evalueren. Mochten plaatselijk bodemhorizonten aanwezig zijn die kunnen wijzen op betere bewaringsomstandigheden m.b.t. artefactensites, dan dienen deze bemonsterd te worden in een verkennend grid. In het geval van een positieve staalname wordt dit onderzoek aangevuld met waarderende archeologische boringen en eventueel testvakken. Met betrekking tot resten bestaand uit bodemsporen is vervolgens een proefsleuvenonderzoek de meest geschikte onderzoeksmethode.

2 Bibliografie

Agentschap Onroerend Erfgoed 2021: Waardamme [online]
<https://id.erfgoed.net/themas/14717> (Geraadpleegd op 02-07-2021)

AGIV

De Moor G., Van De Velde D., 1994, *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart – Kaartblad 13 Brugge*, ministerie van de Vlaamse Gemeenschap-afdeling Natuurlijke Rijkdommen.

DOV Vlaanderen

Geoportaal

Geopunt

Jacobs P., Van Beirendonck F., Mostaert F., 2004, *Toelichting bij de Quartairgeologische Kaart – Kaartblad 4-5-11-12 Blankenberge Westkapelle Oostduinkerke Oostende*, ministerie van de Vlaamse Gemeenschap – afdeling Natuurlijke Rijkdommen.

Kaartenhuis Brugge

NGI Cartesius

Van Ranst, E. & Sys, C. 2000. Eenduidige legende voor de digitale bodemkaart van Vlaanderen. Universiteit Gent.